

Цифрова фортеця
Ден Браун

Коли найпотужніша розвідувальна організація нехтує свободою особистості в сучасному інформаційному просторі, відстояти її – справа хакерів! Один із них створив вірус, який виведе з ладу суперкомп'ютер, що містить досье на кожного інтернет-користувача. Чи вдасться математику Сюзанні Флетчер знешкодити його, щоб запобігти порушенню балансу влади? Як вилучити секретний код-антивірус із золотого персня хакера, загубленого десь в Іспанії?

Сюжет розгортається надшвидко, головоломки та несподіванки чигають на кожному кроці, тож навіть найдосвідченіші читачі візьмуть під сумнів власні здогади.

Ден Браун

Цифрова фортеця

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Публікується з дозволу St. Martin's Press, LLC

Перекладено за виданням: Brown D. Digital Fortress: A Novel / Dan Brown. – New York: Thomas Dunne Books, 1998

Переклад з англійської Володимира Горбатька

© Dan Brown, 1998

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2018

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2018

Моїм батькам – моїм наставникам і героям

Борг вдячності: моїм редакторам із «Сен-Мартінз-прес», а також Томасу Дьону та винятково талановитій Мелісі Джейкобс. Моїм агентам у Нью-Йорку – Джорджу Візеру, Ользі Візер та Джеку Елвелу. Усім тим, хто знайомився з

рукописом і зробив свій внесок під час роботи над ним. А особливо – моїй дружині Блайт за її ентузіазм і терплячість.

А ще хочу незлим тихим словом згадати двох анонімних добродіїв, колишніх шифрувальників з Агентства національної безпеки, за їхній безцінний внесок, здійснений через сервер, що забезпечує анонімність дописувача. Без них я не зміг би створити цю книгу.

Пролог

Плаза де Еспанья, Севілья, Іспанія 11.00

Кажуть, що смерть робить усе чітким і зрозумілим; й Енсей Танкадо переконався, що це справді так. Притиснувши руку до серця, він упав на землю через страшний біль у грудях. Тоді він збагнув, яку жакливу помилку зробив.

З'явилися люди. Вони схилилися над ним, намагалися допомогти. Але Танкадо не потребував їхньої допомоги: було надто пізно.

Він підвів тремтячу руку і випростав пальці.

«Погляньте на мою руку!»

Люди довкола уважно придивлялися, але Танкадо бачив, що вони нічого не розуміють.

На його пальці був золотий перстень. На якусь мить вигравіровані знаки блиснули в променях вранішнього андалузського сонця. Й Енсей Танкадо збагнув, що це останнє світло, яке він бачить у своєму житті.

Розділ 1

Вони відпочивали в національному парку «Туманні гори», у своєму улюбленому готелі типу «нічліг та сніданок».

Девід дивився на неї зверху вниз і усміхався.

– Ну, що скажеш, моя красуне? Підеш за мене?

Тут, на ліжку з балдахіном, вона дивилася на Девіда й розуміла, що він – саме той, хто їй потрібен. Та поки вона вдивлялася в його глибокі зелені очі, десь неподалік оглушливо загук дзвін. І Девід раптом почав віддалятися, немов його засмоктавав той звук. Вона простягнула до нього руки, але обхопила порожнечу.

Різкий дзвінок телефону остаточно вирвав Сюзанну Флетчер з обіймів сну. Судомно вхопивши ротом повітря, вона рвучко сіла в ліжку й намацала рукою телефон.

– Слухаю!

- Сюзанно, це Девід. Я тебе не розбудив?

Вона всміхнулася й млосно потягнулася на ліжку.

- А ти мені снівся. Приходь, побавимосся.

- Але ж надворі й досі темно, - хихикнув Девід.

- М-м-м-м, - збуджено простогнала вона. - То на краще - приходь побавитися. Ще й виспатися встигнемо перед тим, як вирушити на північ.

Девід пригнічено зітхнув:

- Саме з цього приводу я й телефоную. Маю на увазі нашу подорож. Її доведеться відкласти.

У Сюзанни сон як рукою зняло.

- Що?!

- Пробач. Маю терміново їхати з міста. До завтра повернуся. А потім рано вранці відразу ж і вирушимо. І матимемо в розпорядженні аж два дні.

- Але ж я вже все замовила, - ображено залопотіла вона, - ну, оту нашу традиційну кімнату в готелі «Кам'яна садиба».

- Знаю, але ж...

- Сьогоднішній вечір - особливий, бо минає півроку. Ти ж не забув, що ми заручені?

- Сюзанно, - важко зітхнув Девід. - Їй-богу, не можу, мене вже чекає авто. Я зателефоную тобі з літака і все поясню.

- З літака? - перепитала вона. - А що трапилося? Чому університет...

- Справа не в університеті. Я зателефоную й поясню пізніше. А тепер маю йти - мене вже гукають. Буду на зв'язку. Обіцяю.

- Девіде, стривай! - скрикнула жінка. - Що за...

Та Девід вже вимкнув зв'язок.

Так і не скліпивши очей, Сюзанна Флетчер пролежала в ліжку кілька годин - чекала на дзвінок. Але телефон так і не озвався.

Пізніше того ж дня Сюзанна задумливо сиділа у ванні. Занурившись в пінисту воду, вона намагалася викинути з голови готель «Кам'яна садиба» й «Туманні гори». «Та де ж це він? - подумала вона. - Чому не зателефонував?»

Вода довкола неї поступово перетворилася з гарячої на теплу, а потім стала зовсім холодною. Сюзанна хотіла було вийти з ванни, коли озвався бездротовий телефон. Вона рвучко підвелася, розплескавши воду по підлозі, і схопила слухавку, яку залишила на раковині.

- Девіде, ти?

- Ні, це Стретмор, - відповів голос.

Сюзанна похнюпилася.

- А, зрозуміло. - Вона не змогла приховати свого розчарування. - Доброго дня, командире.

- Сподівалися на когось молодшого? - хихикнув голос.

- Ні, сер, - знітилася Сюзанна. - Річ не в тім, що...

- Річ саме в тім. - Він розсміявся. - Девід Бекер - добрий чолов'яга. Тримайтеся за нього.

- Дякую, сер.

У голосі шефа бриніли суворі нотки.

- Сюзанно, я телефоную вам тому, що ви мені потрібні тут. Негайно.

Жінка спробувала зосередитися.

- Але ж сьогодні субота, сер. Зазвичай ми в суботу...

- Знаю, - спокійно перервав її він. - Але виникла критична ситуація.

Сюзанна напружилася. «Критична ситуація?» Їй іще ніколи не доводилося чути таких слів із вуст командира Стретмора. «Критична ситуація?» У шифрувальному відділі? Вона навіть уявити собі таке не могла.

- Т-т-так, сер, - відповіла вона й на мить замовкла. - Я приїду якомога скоріше.

- Прошу не затримуватися, - сказав Стретмор і поклав слухавку.

«Було погано, а стало іще гірше», - подумала Сюзанна, спускаючись униз.

Невдовзі вона дізнається, що трапилося.

А Девід Бекер із висоти тридцяти тисяч футів із нещасним виглядом розглядав гладеньку поверхню океану крізь маленьке овальне віконце літачка «Лірджет-60». Вести телефонні розмови на борту літака заборонили, тож він не мав жодної можливості зателефонувати Сюзанні.

«Що я тут, у біса, роблю?» - невдоволено пробурчав він собі під ніс. Та відповідь була напрочуд простою - є люди, котрим просто не можна відмовити.

- Містере Бекер, - затріскотів гучномовець. - За півгодини прибуваємо.

Бекер похмуро кивнув незнайомому голосу. «Чудово». Запнувши шторку віконця, він спробував заснути. Та ніяк не міг відігнати думки про Сюзанну.

Сюзаннин «вольво» зупинився біля високого сітчастого паркану з колючого дроту. Молодий охоронець підійшов до авто й поклав руку на дах.

– Ваше посвідчення, будь ласка.

Жінка подала свою картку й приготувалася до звичної процедури перевірки, яка тривала півхвилини. Охоронець вставив її картку в комп'ютеризований сканер. А потім нарешті перевів погляд із пристрою на неї.

– Дякую, міс Флетчер. – Він зробив ледь помітний жест, і ворота розчинилися.

Через півмилі Сюзанна повторила таку саму процедуру біля схожого електрифікованого паркану, який видавався так само неприступним, як і попередній. «Хлопці, ви вже дістали, їй-богу... Це повторюється, мабуть, уже в мільйонний раз».

Коли вона наблизилася до останнього контрольно-пропускного пункту, кремезний вартовий із двома вівчарками й автоматом суворо поглянув на номерну табличку її авто й махнув рукою: проїжджай! Проїхавши ще двісті п'ятдесят ярдів по Кенайн-роуд, Сюзанна звернула на автостоянку для персоналу агентства. «Просто неймовірно! – подумала вона. – Двадцять шість тисяч службовців, бюджет у дванадцять мільярдів доларів – і вони не можуть обійтися без мене на вихідні!» Різко скерувавши авто на закріплене за нею місце на стоянці, вона рвучко пригальмувала й вимкнула двигун.

Сюзанна перетнула ландшафтну терасу й увійшла до головного корпусу, проминула ще два внутрішні контрольно-пропускні пункти й нарешті опинилася в глухому тунелі, що вів до нового крила. На її шляху виросла будка зі сканером голосу.

Агентство національної безпеки (АНБ)

Шифрувальний відділ

Стороннім вхід заборонено

Озброєний охоронець підвів очі.

– Доброго дня, міс Флетчер.

Сюзанна зморожено всміхнулася у відповідь.

– Привіт, Джоне.

– Не думав, що сьогодні вас побачу.

– Я й сама не думала. – Жінка нахилилася до параболичного мікрофона. «Сюзанна Флетчер», – чітко вимовила вона. Комп'ютер негайно підтвердив частотні характеристики її голосу; двері клацнули й відімкнулися. Сюзанна ввійшла всередину.

Охоронець із неприхованим захватом провів поглядом Сюзанну, коли та рушила далі по проході. Він помітив, що її проникливі карі очі сьогодні трохи сумні, але на щоках палав свіжий рум'янець, а золотаво-каштанове

волосся, що спадало на плечі, було наче щойно висушене й укладене феном. За нею линув легенький запах спеціальної присипки для волосся. Охоронець ковзнув очима вниз, вздовж її тендітного стану до білої блузки, крізь яку ледь проглядала вузька смужечка бюстгальтера, а потім – до спідниці кольору хакі завдовжки до коліна. І нарешті зупинив свій погляд на ногах. Ногах Сюзанни Флетчер.

«Якось не віриться, що ці ноги належать дівчині, чий розумовий коефіцієнт сягає сто сімдесят одиниць», – подумав охоронець.

Він довго дивився їй услід, а коли Сюзанна зникла з виду, скрушно похитав головою.

Дійшовши до кінця тунелю, жінка вперлася в округлі склепінчасті двері з написом величезними літерами: «ШИФРУВАЛЬНИЙ ВІДДІЛ».

Вона зітхнула, простягнула руку до ніші з клавіатурою й набрала свій п'ятизначний пін-код. Через кілька секунд дванадцятитонна сталева плита почала обертатися. Сюзанна намагалася сконцентруватися, але думки вперто поверталися до НЬОГО.

До Девіда Бекера. До єдиного чоловіка, якого вона по-справжньому кохала. Наймолодший професор Джорджтаунського університету й блискучий фахівець з іноземних мов, він був мало не знаменитістю в науковому світі. Маючи вроджену ейдетичну пам'ять та любов до лінгвістики, Девід опанував шість азійських мов, а також іспанську, французьку та італійську. На його університетських лекціях з етимології та лінгвістики яблуку ніде було впасти, і він незмінно затримувався допізна, щоб відповісти на зливу запитань. Девід промовляв впевнено й з ентузіазмом, неначе й не помічав захоплених поглядів молодих студенток, вражених його талантом.

Девід був смаглявим і кремезним чоловіком тридцяти п'яти років, мав зелені очі, гострий погляд і такий само гострий розум. Його масивне підборіддя та правильні риси обличчя здавалися Сюзанні викарбуваними з мармуру. При зрості понад шість футів Девід рухався на майданчику для гри у сквош швидше за будь-кого зі своїх колег. Легко перемігши свого опонента, він зазвичай охолоджувався, встромивши голову у фонтанчик для питної води і змочуючи свою густу чорну чуприну. А потім, і досі з мокрим волоссям, частував переможеного фруктову шипучкою та бубликом.

Як і всі молоді професори, Девід отримував в університеті скромну платню. Час від часу він заробляв додаткові гроші перекладами для державних установ у Вашингтоні та його околицях, коли йому треба було сплатити за продовження членства у сквош-клубі чи перетягнути свою стару ракетку фірми «Данлоп». Саме під час такого приробітку він і познайомився із Сюзанною.

Якось яким прохолодним ранком під час перерви в осінньому семестрі Бекер повернувся зі звичної пробіжки до своєї трикімнатної квартири в будівлі для професорсько-викладацького складу й побачив блимання телефонного автовідповідача. Сьорбаючи з пляшки апельсиновий сік, він прослухав повідомлення. Подібні тексти він отримував досить часто – то до нього зверталася державна установа з проханням попрацювати в них кілька годин перекладачем. Одне лиш було дивно: Бекер ніколи не чув про установу з такою назвою.

«Вона називається "Агентство національної безпеки"», – пояснював Девід кільком знайомим, намагаючись отримати додаткову інформацію.

Та відповідь щоразу була незмінною: «Ти, мабуть, хотів сказати "Рада національної безпеки"»?

Бекер про всяк випадок іще раз передивився повідомлення: «Та ні. Тут написано "Агентство". АНБ».

«Не знаю, ніколи не чув про таке».

Бекер продивився телефонний довідник державних установ Сполучених Штатів і теж нічого не знайшов. Спантичений професор зателефонував одному зі своїх старих знайомих, з яким колись грав у сквош, – колишньому політологу, тепер той працював дослідником у бібліотеці Конгресу США. І пояснення, яке він почув від свого приятеля, надзвичайно його вразило.

Виявилося, що АНБ таки існувало й було однією з найвпливовіших світових організацій. Уже понад півстоліття воно займалося збиранням електронних розвідувальних даних по всьому світі й захистом секретної інформації Сполучених Штатів. Лише три відсотки американців знали про його існування.

«АНБ розшифровується так: Агентство, якого Немає й не Було», – пожартував його знайомий.

З острахом та цікавістю Бекер прийняв запрошення загадкового агентства. І проїхав тридцять сім миль до його штаб-квартири, розташованої на вісімдесяти шести акрах лісистих пагорбів у Форт-Міді, що в штаті Меріленд. Коли професор пройшов крізь наскінченні контрольно-пропускні пункти і йому виписали шестигодинну гостьову перепустку з голограмою, провели до розкішно обставленого дослідницького відділу і сказали, що він займатиметься там «непрямою підтримкою» шифрувального відділу – елітної групи метикуватих математиків, відомих як дешифрувальники.

Упродовж першої години працівники шифрувального відділу, здавалося, не помічали присутності Бекера. Вони метушилися довкола величезного стола й розмовляли мовою, якої професор ніколи не чув. Лунали такі терміни, як поточний шифр, самопроріджувальний генератор, рюкзачний варіант, протокол із «нульовим знанням», точка однозначності тощо. Бекер тільки розгублено спостерігав і слухав. Шифрувальники писали якісь символи на папері для самописців, подовгу роздивлялися комп'ютерні роздруківки й безперервно звірялися з начебто безладним текстом, виведеним на екран угорі:

Нарешті один із працівників пояснив те, про що Бекер уже й сам почав здогадуватися. Отой безладний текст являв собою код – «шифротекст», у якому групи цифр та літер означали закодовані слова. Робота шифрувальника полягала в тому, щоб дослідити код і вилучити з нього початкове повідомлення – «відкритий текст». АНБ запросило Бекера, бо припускало, що початкове повідомлення було написане мандаринським діалектом китайської мови. Він мав прочитати це повідомлення після того, як працівники розшифрують його.

Дві години професор розбирався з нескінченним потоком мандаринських символів. Але щоразу, коли він видавав варіант перекладу, шифрувальники з відчаєм хитали головами. Було зрозуміло: їхній код не підходив. Бажаючи їм допомогти, Бекер зазначив, що всі ієрогліфи, які шифрувальники йому

показували, мали одну спільну рису: вони також мали стосунок до японської абетки кандзі. І відразу в кімнаті запала тиша. Начальник – довготелесий чоловік на ім'я Моранте, який палив цигарку за цигаркою, – отетеріло витріщився на Бекера.

– Ви хочете сказати, що ці символи мають множинне значення?

Професор кивнув. І пояснив, що кандзі – то японське письмо на основі китайської ієрогліфіки. А переклад він здійснював мандаринською тому, що саме про це вони його просили.

– Господи милосердний! – кашлянув Моранте, поперхнувшись сигаретним димом. – Тоді працюйте з кандзі!

І, немов за помахом чарівної палички, усе стало на свої місця.

Шифрувальники, звісно, були чимало здивовані та вражені, але наполягали, щоб Бекер працював над ієрогліфами безсистемно.

– Це заради вашої ж безпеки, – пояснив Моранте. – Таким чином ви не здогадаєтеся, про що йдеться у вашому власному перекладі.

Бекер розсміявся. Але відразу ж помітив, що, окрім нього, не засміявся ніхто.

Коли ж код нарешті розшифрували, професор так і не отримав уявлення про те, які зловісні таємниці він допоміг розкрити. Але було абсолютно очевидним одне: АНБ ставилося до розшифрування вкрай серйозно, про що, до речі, свідчив і чек у кишені Бекера: сума винагороди становила його місячну університетську платню.

На зворотному шляху, коли професор знову пробирався крізь шереду контрольно-пропускних пунктів у головному коридорі, шлях йому несподівано заступив охоронець, який щойно поклав слухавку телефону. – Пане Бекер, зачекайте тут, будь ласка.

– А що сталося? – з легким роздратуванням спитав Девід. Він не чекав, що робота займе так багато часу, і вже спізнювався на свою регулярну суботню партію у сквош.

Охоронець стеноу плечима.

– З вами хоче переговорити начальниця шифрувального відділу. За мить вона підійде.

– Вона? – усміхнувся Бекер. Досі йому не довелося побачити в АНБ жодної особи жіночої статі.

– Вас це дивує? – почувся ззаду жіночий голос.

Бекер обернувся – і відразу ж відчув, як спалахнули його шоки. Він зиркнув на посвідчення особи, прикріплене до блузки жінки, що так несподівано перед ним з'явилася. Голова шифрувального відділу АНБ виявилася не просто жінкою, а дуже привабливою жінкою.

– Та ні, – зніяковіло промимрив Бекер. – Я просто...

– Мене звуть Сюзанна Флетчер. – Начальниця шифрувального відділу всміхнулася й простягнула йому тендітну руку.

Девід потиснув її.

– А мене звуть Девід Бекер.

– Вітаю, містере Бекер. Кажуть, ви чудово впоралися сьогодні з роботою. Можна з вами про це переговорити?

Бекер завагався.

– Узагалі-то я дуже поспішаю. – Він сподівався, що нехтування увагою найвпливовішого розвідувального агентства у світі буде не таким вже й великим глупством із його боку, тим більше, що його партія у сквош починалася за сорок п'ять хвилин, а йому треба було підтримувати репутацію: Девід Бекер ніколи не запізнювався на гру. На заняття – так, інколи бувало, але на сквош – ніколи.

– Я не затримаю вас надовго, – усміхнулася Сюзанна Флетчер. – Проходьте сюди, будь ласка.

І через десять хвилин Бекер уже сидів із гарненькою начальницею шифрувальників у буфеті АНБ, смакуючи булочку та журавлиновий сік. Девід швидко втямив, що тридцятивосьмирічна красуня обіймала свою посаду не за чарівні очі: вона виявилася однією з найрозумніших жінок, які траплялися йому в житті. Коли ж вони обговорювали шифри й дешифрування, то Бекер спіймав себе на тому, що з ентузіазмом намагається якомога більше дізнатися про цю нову для себе та надзвичайно цікаву царину.

За годину, коли Бекер остаточно пропустив свою партію у сквош, а Сюзанна проігнорувала три повідомлення за внутрішнім зв'язком, вони вже весело сміялися. Дивно, але двоє людей із розвиненим аналітичним інтелектом, які мали бути невразливими до ірраціональних потягів, почувалися, як двійко підлітків, обговорюючи лінгвістичну морфологію та генератори псевдовипадкових чисел; їхня розмова була феєрверком цікавих думок і дотепних зауважень.

Сюзанна так і не дійшла до справжньої причини, яка спонукала її до розмови з Девідом Бекером: вона хотіла запропонувати йому посаду – на випробувальний термін – у шифрувальному підрозділі азійських мов. Але з тієї пристрасті, з якою молодий професор говорив про викладацьку діяльність, вона зробила висновок, що він ніколи не погодиться полишити університет. І Сюзанна вирішила не псувати гарний настрій діловою розмовою. Уперше за довгий час вона знову відчула себе школяркою, тому ніщо не мало зіпсувати цю приємну ілюзію. І ніщо й не зіпсувало.

Їхні стосунки розвивалися неквапливо й романтично: похапливі втечі з роботи, якщо дозволяв розклад, тривалі прогулянки в студмістечку, філіжанка капучино в «Мерлутті» пізно вночі, час від часу – походи на лекції та концерти. Сюзанна спіймала себе на думці, що тішилася й сміялася більше, ніж будь-коли у своєму житті. Здавалося, не було нічого, що Девід не обернув би на жарт. Їхні зустрічі стали для неї розрадою після напруженої праці в АНБ.

Якось погожого осіннього дня вони сиділи на закритій трибуні стадіону й спостерігали, як місцева футбольна команда безнадійно програє гостям.

– Яким ти, кажеш, спортом займаєшся? Здається, він називається «бабмінтон»? – підштрикнула його Сюзанна.

– Не «бабмінтон». І не бадмінтон. А сквош, – досадливо простогнав Девід.

Жінка поглянула на нього з удаваним нерозумінням.

- Це схоже на бадмінтон, але майданчик менший, - пояснив він.

Сюзанна грайливо штовхнула його й розсміялася.

Подаючи кутовий, лівий нападник джорджтаунців послав м'яч далеко за межі поля, і натовп уболівальників невдоволено загув. Захисники гостей швидко змістилися до центру поля.

- А ти? - поцікавився Девід. - Ти займаєшся якимось спортом?

- Маю чорний пояс із бігу на тренажері, - пожартувала Сюзанна.

Бекер іронічно скривився.

- Я віддаю перевагу тим видам спорту, де треба перемогати суперника.

- Які ж ми амбіційні! - усміхнулася Сюзанна.

Захисник господарів поля вдало перехопив пас - і трибуни радісно заревли. Жінка нахилилася і прошепотіла Девідові на вухо:

- Лікар.

Він спантеличено змріяв її поглядом.

- Лікар, - повторила вона. - Скажи перше слово, яке спадає на думку.

Бекер на мить завагався.

- Словесні асоціації?

- Так. Це стандартний прийом в АНБ. Мені треба знати, з ким маю справу. Лікар, - суворо повторила вона, прискіпливо вдивляючись йому в очі.

Бекер стеновав плечима.

- ...лікар Гаус.

Сюзанна насупилася.

- Гаразд, тепер спробуємо ось це: кішка.

- Кишка, - випалив Девід.

- Кишка?

- Так. Котяча кишка, тобто кетгут. Бо чемпіони гри у сквош перетягують свої ракетки кетгутом.

- З тобою все зрозуміло, - розчаровано зітхнула Сюзанна.

- Тож який ти діагноз мені поставила? - поцікавився Девід.

Жінка на мить замислилася.

- Ти - інфантильний і сексуально пригнічений тип, схилений на сквоші.

Бекер знов стеновав плечима.

– Що ж, дуже схоже на правду.

І так тривало кілька тижнів. Сидячи за десертом у нічних ресторанах, Бекер ставив їй купу питань.

Де вона вчилася математиці?

Як вона опинилася в Агентстві національної безпеки?

Як їй вдається бути такою привабливою?

Сюзанна зашарілася й зізналася, що пізно оформилася як жінка. Коли їй було під двадцять, вона була худорлява, як незграбний підліток, та ще й вдягала ортопедичний корсет. Якось Сюзаннина тітка Клара зауважила, що Бог компенсував непоказність дівчини, обдарувавши її непересічним розумом. «То була завчасна компенсація», – подумав Девід.

Сюзанна пояснила, що її інтерес до криптографії проявився ще в середніх класах. Президент їхнього комп'ютерного клубу, високий та стрункий восьмикласник на ім'я Френк Гутман, надрукував їй любовного вірша й закодував його, замінивши літери цифрами. Дівчинка благала його розповісти, що то означало. Але Френк кокетливо відмовився. Тож вона взяла листа додому і вночі при світлі ліхтарика розгадала таємницю: кожна цифра означала певну літеру. Ретельно розкодувавши послання, вона з подивом побачила, як начебто випадкові цифри магічним чином перетворилися на прекрасну поезію. І тієї миті збагнула, що на все життя закохалася в шифри та криптографію.

Майже двадцять років по тому, здобувши диплом магістра математики в університеті Джонса Гопкінса й аспіранткою вивчаючи теорію чисел у Масачусетському технологічному інституті, вона написала докторську дисертацію на тему «Методи шифрування, протоколи й алгоритми для ручного застосування». Вочевидь, з дисертацією ознайомився не лише її викладач, бо невдовзі їй зателефонували з АНБ і прислали квиток на літак.

Кожен, хто цікавився криптографією, знав про існування АНБ, бо це агентство було пристановищем для найталановитіших шифрувальників у світі. Щовесни, коли приватні фірми придивлялися до найздібніших випускників вишів, щоб запропонувати їм непристойно високі зарплати і свої акції за пільговими цінами, АНБ уважно спостерігало, обирало собі «жертв», а потім утручалось в процес і робило свої пропозиції удвічі вищими за найкращі з тих, які пропонували «приватники». АНБ безперешкодно купувало те, чого потребувало. Тремтячи від приємного передчуття, Сюзанна прилетіла до Вашингтонського міжнародного аеропорту імені Далеса. Там її зустрів водій АНБ і швидко відвіз до Форт-Міда.

Того року телефонне запрошення отримали ще сорок одна людина. Двадцятивосьмирічна Сюзанна була серед них наймолодшою. І єдиною жінкою. Її візит виявився скоріше ознайомчим, аніж інформаційним заходом, який супроводжувався інтенсивним опитуванням. Тиждень по тому Сюзанну та шестеро інших запросили знову. Вона вагалася, та таки вирішила їхати. Їх відразу ж роз'єднали. Кожен пройшов індивідуальний тест на поліграфі, біографію кожного ретельно вивчили, проаналізували зразки письма і влаштовували тривале опитування, яке записували на плівки, включно з розповідями про сексуальну орієнтацію та звички. Коли її спитали, чи не займалася вона сексом із тваринами, дівчині закортіло встати й піти, але від цього кроку її втримала таємничість, що оповивала цю організацію; її вабила перспектива працювати на передньому краї теорії шифрування, увійти

до «палацу загадок» і стати членом одного з найтаємничіших клубів у світі – Агентства національної безпеки.

Бекер аж до стільця прикипів, слухаючи її розповідь.

– Вони навіть питали тебе, чи займалася ти сексом із тваринами?

Сюзанна стенула плечима.

– Це частина процедури перевірки біографічних даних.

– Ну... і що ж ти на це відповіла? – спитав Бекер, придушуючи усмішку.

Вона стусонула його ногою під столом.

– Я сказала «ні». – І додала після невеличкої паузи: – І це було правдою – до вчорашньої ночі.

У Сюзанниних очах Девід був таким близьким до ідеалу, наскільки вистачало уяви. Він мав лише одну серйозну ваду: щоразу, коли вони кудись вибиралися, він незмінно наполягав на тому, що сам за все заплатить. Сюзанну аж корчило, коли Девід викладав за вечерю на двох свою зарплату за цілий робочий день, але він був непохитним. Сюзанна привчилася не заперечувати, але почувалася некомфортно. «Я заробляю стільки грошей, що не знаю, куди їх подіти, тому саме я мушу платити», – думала вона. Однак розуміла, що Девід – якщо не брати до уваги його застаріле поняття про шляхетність – був ідеалом. Емоційний і співчутливий, кмітливий, смішний, і, найголовніше, він широко цікавився її роботою. І цей інтерес був неослабним – чи то під час відвідин Смітсонівського інституту, велосипедних подорожей, чи то коли він забудькувато підсмажував спагеті на Сюзанниній кухні. А вона відповідала на всі можливі запитання й малювала йому загальну картину Агентства національної безпеки – у тій її частині, що не стосувалася секретної інформації. І Девід був буквально заморожений почутим.

Засноване о 12.01 ночі 4 листопада 1952 року указом тодішнього президента Трумена, АНБ було найтаємнішим розвідувальним закладом у світі майже півсторіччя. Початкова доктрина АНБ, викладена на семи сторінках, містила стислу програму дій: захищати канали зв'язку уряду Сполучених Штатів і здобувати доступ до каналів зв'язку іноземних країн.

Дах головної робочої будівлі АНБ проштрикували понад п'ять сотень антен включно з двома радарними куполами, що скидалися на два гігантські м'ячі для гри в гольф. Сама будівля теж була гігантською: вона мала площу понад два мільйони квадратних футів, тобто вдвічі більше за площу штаб-квартири ЦРУ. Її оповивали вісім мільйонів футів телефонних кабелів, а площа герметичних вікон складала вісімдесят тисяч квадратних футів.

Сюзанна розповіла Девіду про COMINT – відділ АНБ, що займався глобальною розвідкою. Він мав у своєму розпорядженні запаморочливу за розгалуженістю систему пунктів перехоплення інформації, супутників, шпигунів та пристроїв для підслуховування, розташованих по всьому світові. Щодня перехоплювалися тисячі депеш та розмов, і всі вони надсилалися до АНБ для дешифрування. ФБР, ЦРУ та радники президента з питань національної безпеки – усі вони під час прийняття рішень залежали від розвідувальних даних, які постачало їм АНБ.

Бекер заморожено слухав.

– А дешифрування? У чому полягає твоя робота?

Сюзанна пояснила, що перехоплені передачі часто транслюються ворожими урядами, а також підливними формуваннями й терористичними групами, багато з яких перебувають у межах Сполучених Штатів. Їхні повідомлення зазвичай шифрувалися з огляду на те, що вони могли потрапити до рук супротивника. І вони, як правило, потрапляли саме туди – завдяки діяльності відділу COMINT. Сюзанна розповіла, що її робота полягала у вивченні кодів, їх дешифруванні вручну та постачанні в АНБ розшифрованих повідомлень. Та це була не вся правда.

Дівчина відчула докір сумління через те, що сказала неправду своєму коханому, але вона не мала вибору. Кілька років тому сказане відповідало б істині, але відтоді в АНБ відбулися істотні зміни. Змінився увесь світ криптографії. І нові Сюзаннині обов'язки були засекреченими – навіть для багатьох представників вищих ешелонів влади.

– Коди... – зачудовано мовив Девід. – А як ти здогадуєшся, звідки починати їх розшифрування? Тобто – як ти їх зламуєш, ці коди?

Сюзанна всміхнулася.

– Хто-хто, а ти мав би це знати. Це схоже на вивчення іноземних мов. Спочатку текст видається абракадабром, але згодом ти вивчаєш правила, що визначають його структуру, і починаєш розуміти його значення.

Бекер кивнув. Таке пояснення справило на нього сильне враження. І йому захотілося дізнатися більше.

Використовуючи серветки та концертну програмку як шкільну дошку, Сюзанна заходила давати чарівливому молодому професору стислий курс шифрознавства. І почала з «ідеального квадрата» Цезаря.

Вона пояснила, що винахідником коду був Юлій Цезар. Коли його посланням стали влаштовувати засідки, перехоплюючи його секретні депеші, імператор вигадав нескладний спосіб шифрування своїх директив. Він переробляв їх текст таким чином, що той перетворювався на суцільну нісенітницю. Звісно, що це було не так. Кожне послання мало набір літер, які складали ідеальний квадрат: шістнадцять, двадцять п'ять, сто – залежно від того, як багато Цезар хотів сказати. Він таємно повідомляв своїм підлеглим, що текст будь-якого його повідомлення з довільним розташуванням букв слід помістити у квадратну сітку й читати згори донизу. Тоді, немов за помахом чарівної палички, перед ними з'явиться секретне послання.

З часом Цезареву ідею перероблення тексту перейняли інші й удосконалили таким чином, щоб утруднити прочитання повідомлення. Пік некомп'ютерного кодування припав на період Другої світової війни. Нацисти створили дуже ефективну шифрувальну машину під назвою «Енігма». Цей пристрій нагадував старорежимну друкарську машинку з мідними роторами, що чіплялися один за одного і взаємодіяли хитромудрим способом, переінакшуючи початковий текст у запаморочливо незрозумілі групи цифр, які начебто не мали глузду. Тільки з такою самою машиною «Енігма», відкаліброваною так само, отримував повідомлення міг його розшифрувати.

Бекер заворожено слухав: учитель перетворився на учня.

Якось увечері, коли в університеті давали балет Чайковського «Лускунчик», Сюзанна показала Девідові нескладний шифр, який він мав розгадати. І він увесь антракт просидів з олівцем у руці, ламаючи голову над посланням з одинадцяти літер:

HL FKZC VD LDS

Нарешті, коли перед початком другого акту в залі потьмяніло освітлення, Девід знайшов розгадку. Для шифрування послання Сюзанна просто замінила кожну літеру повідомлення літерою, яка передувала їй в абетці. Тому для розшифрування Бекер мав просто замінити кожну літеру на наступну: «Н» на «І», «І» на «М» – і так далі. Він швидко виконав цю операцію. І ніколи не радів так, як тепер, прочитавши чотири короткі слова:

I'M GLAD WE MET, що означало Я РАДА НАШОМУ ЗНАЙОМСТВУ.

Девід швидко нашкрябав відповідь і подав її Сюзанні.

LD SNN, що означало ME TOO – Я ТЕЖ.

Дівчина прочитала – й аж проясніла від радості.

«Оце дожився! – подумки зіронізував Бекер. – Тобі вже тридцять п'ять, а серце тьохкає, як у закоханого підлітка». Іще ніколи в житті його так сильно не вабило до жінки. Витончені європейські риси Сюзанниного обличчя, її лагідні карі очі нагадували йому красунь із рекламних фото косметичної фірми «Есті Лаудер». Може, у підлітковому віці Сюзаннине тіло й було худорлявим та незграбним, але тільки не тепер. У якийсь період життя в неї з'явилася гнучка, як у верби, грація: вона мала тендітне струнке тіло з повними пружними грудьми та підтягненим животом без найменших ознак жиру. Девід часто жартував, що йому вперше трапилася фотомодель, яка мала докторську дисертацію з прикладної математики та теорії чисел. Після кількомісячних зустрічей вони обидва збагнули – між ними виникло щось таке, що може тривати все життя.

Вони були разом майже два роки, і Девід несподівано зробив їй пропозицію. Це сталося під час їхньої суботньої поїздки до «Туманних гір». Вони лежали на великому ліжку з балдахіном у готелі «Кам'яна садиба». Девід не став довго розводитися – просто взяв і миттю випалив те, що спало йому на думку. Саме за це Сюзанна його й любила – за невимушеність і безпосередність. Вона припала до його вуст довгим палким поцілунком. А він міцно обійняв її, а потім зняв із неї нічну сорочку.

– Твій поцілунок сприймаю як згоду, – сказав Девід. І вони кохалися всю ніч, зігріті теплом каміна.

Цей чарівний вечір трапився півроку тому – до того як Девіду несподівано запропонували посаду завідувача кафедри сучасних мов. І відтоді їхні стосунки стали невпинно погіршуватися.

Розділ 4

Сигналізатор у дверях шифрувального відділу пискнув, вихоплюючи Сюзанну з гнітючої задумливості. Обертальні двері вже проминули положення «відчинено» й за п'ять секунд, здійснивши поворот на триста шістдесят

градусів, мали знову замкнутися. Нарешті жінка отямилася і пройшла в отвір. Комп'ютер зареєстрував її появу.

Приміщення для шифрувального відділу збудували три роки тому, і Сюзанна практично жила тут, але щоразу, заходячи до цього приміщення, вона відчувала захват і здивування. Величезна округла зала здіймалася догори на п'ять поверхів і закінчувалася прозорою стелею у формі купола, маючи в піковій точці висоту сто двадцять футів. Цей плексигласовий купол підсилювала полікарбонатна сітка – захисна арматура, спроможна витримати вибух силою до двох мегатонн. Світло, проникаючи крізь цю сітку, вкривало стіни вишуканим тонким мереживом, а часточки пилу, захоплені потужною дейонізувальною системою купола, невимушено й повільно пливли вгору по широкий спіралеподібній траєкторії.

Похилі стіни приміщення широкою аркою сходилися вгорі, а на рівні очей були майже вертикальними. На нижчому рівні вони ніби світилися, а біля підлоги ставали матово-чорними. Сама ж підлога – величезний обшир гладенької чорної кахлі – химерно поблискувала, навіюючи відвідувачам бентежне відчуття, немовби вони йдуть по прозорій долівці. Наче по чорному льоду.

А в центрі підлоги, немов окрайок велетенської торпеди, стирчав вершечок машини, для якої, власне, і було збудовано цю куполоподібну споруду. Його блискучий чорний контур випинався на двадцять три фути вгору, а потім знову стрімко встромлявся в долівку. Гладенький та випнутий, він скидався на гігантського кита-косатку, що вистрибнув із води й вмерзнув у кригу.

То був «Транскод» – найдорожчий у світі комп'ютер, чие існування АНБ категорично заперечувало.

Подібно до айсберга ця машина ховала дев'яносто відсотків своєї маси та потужності під поверхнею. Її секрети крилися в керамічній башті, яка йшла на шість поверхів униз – як ракетна шахта, оповита мережею вузьких сходів, кабелів та випарами фреонової системи охолодження. На дні башти стугоніли електричні генератори, і їхній гул робив акустику в шифрувальному відділі якоюсь химерною.

«Транскод», як і всі великі технічні досягнення, був дитям необхідності. У 1980-х роках АНБ стало свідком справжньої революції в галузі телекомунікацій, яка мала назавжди змінити світ розвідувальних даних: широкий загальний доступ до Інтернету. А конкретніше – змогу користуватися електронною поштою.

Кримінальникам, терористам та шпигунам набридло, що їх телефони постійно прослуховувалися, і тому вони відразу ж почали використовувати цей новий тип глобального зв'язку. Електронні листи мали захищеність традиційної пошти і швидкість телефону. Оскільки повідомлення передавалися оптоволоконними кабелями, а не радіохвилями, вони були повністю захищені від перехоплення. Принаймні, так вважалося спочатку.

У реальності ж перехопити електронне повідомлення, поки воно зі швидкістю блискавки летить Інтернетом, для мізковитих технарів АНБ виявилось дитячою забавкою. Та й Інтернет не був – як багато хто вважав – плодом фантазії якогось геніального одинака-затвірника. Його створило міністерство оборони на три десятиріччя раніше: то була гігантська мережа комп'ютерів, призначених забезпечувати надійність державних каналів комунікації на випадок ядерної війни. Очіма та вухами АНБ були досвідчені профі, знавці Інтернету. Ті, хто використовував електронну пошту для незаконних оборудок, швидко вияснили, що їхні таємниці – не такі вже й

таємні, як їм попервах здавалося. ФБР, Агентство боротьби з наркотиками, податкова служба й інші правоохоронні органи Сполучених Штатів за допомогою кмітливих хакерів з АНБ вжили відповідних заходів, і країною прокотилася потужна хвиля арештів та судових процесів.

Звісно, коли користувачі комп'ютерів дізналися про вільний доступ урядових установ США до їхнього спілкування через електронну пошту, вони здійснювали обурений лемент. Звичайні дописувачі, для яких обмін електронними посланнями був свого роду хобі, – ті теж визнали таке порушення секретності тривожним сигналом. А в усьому світі підприємливі приватні програмісти почали працювати над винайденням способів зробити електронну пошту більш захищеною. Вони швидко винайшли такий спосіб – так з'явилося кодування відкритим ключем.

Його ідея була дуже простою й настільки ж геніальною й полягала в тому, що легка в користуванні програма, введена в персональний комп'ютер, переінакшувала особисті електронні повідомлення таким чином, що вони ставали абсолютно нечитабельними. Користувач міг написати листа, прогнати його крізь програму-шифратор – і на протилежному кінці отримували текст-абракадабру. І той, хто перехоплював таке послання, теж бачив на своєму моніторі суцільну нісенітницю.

Єдиний спосіб прочитати таке повідомлення – ввести «пароль» відправника, тобто таємний набір символів, що функціонували приблизно як пін-код у банкоматі. Ці паролі зазвичай були складними та довгими, бо містили інформацію, необхідну для того, щоб задати в шифрувальному алгоритмі саме такі математичні операції, які дозволять відтворити початковий текст.

Так користувачі дістали нарешті можливість посилати таємні і-мейли. Навіть якщо повідомлення перехоплять, то його зможуть прочитати лише ті, хто знають пароль.

А в АНБ відразу ж почалися ускладнення. Коди, з якими агентству доводилося мати справу, уже не були простими підставними шифрами, які легко зламати за допомогою олівця та міліметрового паперу. Це були шифри, створені на комп'ютері за допомогою функції перемішування, або хеш-функції, у яких застосовувалася теорія хаосу та множинні абетки символів. Так повідомлення перетворювалися на хаотичний набір знаків, який, здавалося, неможливо було розшифрувати.

Спочатку «паролі» були досить короткими, і комп'ютери АНБ так-сяк справлялися з ними методом «пальцем у небо». Якщо пароль мав десять цифр, то комп'ютер програмували так, щоб він перебрав кожен можливий варіант між 0000000000 та 9999999999. І рано чи пізно машина знаходила шукану послідовність. Цей метод спроб та помилок назвали методом брутального тиску. Він займав багато часу, але закони математики гарантували його безвідмовність.

Невдовзі широкий загаль прознав про дешифрування методом брутального тиску, і паролі стали дедалі довші. Комп'ютерний час, потрібний для «вгадування» правильного варіанта, розтягнувся з кількох тижнів до кількох місяців і зрештою – до кількох років.

У 1990-ті роки паролі мали понад п'ятдесят символів завдовжки й містили всю 256-знакову абетку американського стандартного коду ASCII з його літерами, числами та символами. Кількість можливих варіантів перебувала в межах 10^{120} -ої степені, тобто одиниці зі ста двадцятьма нулями. Знайти шуканий код із точки зору законів математики було так само нереально, як і знайти потрібну піщинку на пляжі три милі завдовжки. За оцінками фахівців, для успішного зламування стандартного 64-бітного пароля найшвидшому комп'ютеру Агентства національної безпеки,

суперсекретній машині Cray/Josephson II, знадобилося б аж дев'ятнадцять років. На той час, коли комп'ютер вгадає пароль і врешті-решт розшифрує повідомлення, зміст останнього вже не матиме ніякого значення.

Потрапивши у справжню інформаційну пастку, АНБ розробило надсекретну директиву, схвалену президентом Сполучених Штатів. Зі щедрим державним фінансуванням і карт-бланшем на всі дії, необхідні для розв'язання проблем, АНБ заходилося створювати здавалося б неможливе: першу у світі універсальну машину для дешифрування кодів.

Багато інженерів запевняли, що таку машину створити неможливо, та АНБ мало власне гасло: нічого неможливого немає. Просто на досягнення неможливого треба більше часу.

І за п'ять років, півмільйона людино-годин та 1,9 мільярда доларів АНБ довело реальність цього гасла. Нарешті останні три мільйони процесорів завбільшки з поштову марку вручну впаляли в належні місця, здійснили завершальне внутрішнє програмування, а керамічний корпус змонтували і скріпили. Отак і народився суперкомп'ютер «Транскод».

Хоча секретне начиння «Транскоду» стала продуктом інтелекту багатьох людей і не було зовсім зрозумілим для будь-якого окремо взятого індивіда, головний принцип його роботи був простим: гуртом і батька легше бити. Усі три мільйони його процесорів мали працювати паралельно – з блискавичною швидкістю летіти, прискорюючись, і водночас аналізувати кожен нову комбінацію. Розрахунок полягав у тому, що навіть шифри з колосальними паролями не встоять перед чіпкою заповзятістю суперкомп'ютера. Для розшифрування паролів та зламування кодів цей шедевр вартістю в мільярди доларів використовував потужний потенціал паралельного оброблення, а також декотрі з новітніх засекречених досягнень у галузі аналізу нешифрованих тестів. Міць «Транскоду» була не лише в запаморочливій кількості процесорів, а ще й в останніх досягненнях квантового обчислення – новітньої технології, яка дозволяла зберігати інформацію в квантово-механічному стані, а не лише в бінарному.

Момент істини настав вітряного жовтневого ранку, у четвер. То був день першого практичного випробування. Попри невизначеність стосовно швидкості нового комп'ютера, інженери сходилися в одному: якщо всі процесори будуть іти паралельно, «Транскод» стане потужною машиною. Питання поставало лише одне: наскільки потужною?

Відповідь з'явилася за дванадцять хвилин. Кілька чоловік обслуги ошелешено замовкли, коли ввімкнувся принтер і видав розшифрований текст. Комп'ютер знайшов потрібний 64-бітний пароль менш ніж за десять хвилин – майже в мільйон разів швидше порівняно з двадцятьма роками, які знадобилися б для розшифрування другому за швидкістю комп'ютеру АНБ.

Виробничий відділ на чолі із заступником начальника оперативного управління, командиром Тревором Дж. Стретмором, святкував перемогу. «Транскод» виявився успішним проектом. І для того щоб засекретити цей успіх, командир Стретмор негайно влаштував витік інформації про те, що проект зазнав цілковитого фіаско. І відтепер уся діяльність у шифрувальному відділі згодом була спрямована на те, щоб якось це двомільярдне фіаско пом'якшити. Лише еліта АНБ знала правду: новостворений комп'ютер зламував сотні кодів щодня.

Коли серед загалу поширилася думка про те, що комп'ютерні коди були цілковито невразливими – навіть для всемогутнього АНБ – секрети хлинули потоком. Наркобарони, терористи та фінансові шахраї, знаючи, що їхні розмови по стільникових телефонах підслуховуються, стали масово застосовувати нову чарівну галузь зашифрованих електронних повідомлень

для блискавично швидкого зв'язку, чия мережа охоплювала увесь світ. Уже ніколи не доведеться їм стояти перед судом присяжних, вислуховуючи записаний на плівку власний голос як доказ давно забутої розмови по мобільному, перехопленій супутником Агентства національної безпеки.

Іще ніколи збір розвідувальних даних не був таким простим і легким. Шифри, перехоплені АНБ, вводилися в суперкомп'ютер як абсолютно нечитабельні тексти, а буквально за кілька хвилин роздруковувалися у вигляді чітких нешифрованих повідомлень. Секретів більше не залишилося.

Щоб зробити байку про свою неспроможність більш вартою довіри, АНБ стало рішуче виступати проти всіх новинок у галузі програм комп'ютерного шифрування, наполягаючи на тому, що ці програми паралізують їхню роботу й заважають правоохоронцям вчасно хапати злочинців та притягати їх до відповідальності. Правозахисні організації тріумфували, наполягаючи на тому, що АНБ слід узагалі заборонити читати їхні і-мейли. А тим часом промисловість продовжувала штампувати все нові й нові шифрувальні програми. АНБ програло війну – як і планувало. Всесвітній загал користувачів електронною поштою купився на трюк і пошився в дурні. Принаймні, так здавалося.

Розділ 5

«Цікаво, куди ж усі поділися? – здивувалася Сюзанна, входячи в порожнє приміщення шифрувального відділу. – Щось не схоже на критичну ситуацію, про яку казав шеф».

Більшість відділів АНБ працювали в повному складі сім днів на тиждень, а в шифрувальному відділі по суботах зазвичай було тихо. За своєю вдачею математики-шифрувальники були затятими трудоголіками; тому було неписане правило, що їхній вихідний – субота, за винятком критичних ситуацій. Зламувачі кодів були надто цінним надбанням АНБ, щоб агентство могло дозволити їм «згоріти» на роботі від перевтоми.

Сюзанна йшла через приміщення, а краєчком ока бачила суперкомп'ютер «Транскод» праворуч. Дивно, але гудіння електрогенераторів, розташованих на глибині вісім поверхів, сьогодні видалося якимось зловісним. Вона не любила бути в шифрувальному відділі у вихідні, бо це те саме, що потрапити до клітки з невідомим футуристичним звіром, тому намагалася не затримуватися і швидко пройшла до шефівського офісу.

Засклене робоче місце Стретмора, яке колеги називали «акваріумом», розташовувалося нагорі, у кінці вузьких сходів на тильній стіні шифрувального відділу. Ідучи вгору рифленими сходами, Сюзанна поглянула на товсті дубові двері начальника кабінету з емблемою АНБ – хижим орлом, що міцно стискає у своїх пазурах древній майстер-ключ, тобто ключ від усіх замків. За цими дверима сидів один із найздібніших і найрозумніших чоловіків, які траплялися їй у житті.

Командир Стретмор, п'ятдесятишестирічний заступник директора оперативного управління, був для Сюзанни як батько. Це він найняв її на роботу, це він зробив АНБ її справжньою домівкою. Коли десять років тому вона прийшла працювати в АНБ, Стретмор очолював дослідницький підрозділ шифрувального відділу, де навчали нових шифрувальників – шифрувальників-чоловіків. Стретмор завжди нетерпимо ставився до фактів зверхнього поводження з новачками, а до єдиної жінки серед персоналу відділу він ставився з підкресленою коректністю. Коли ж його звинувачували у фаворитизмі, то він

просто казав правду: Сюзанна Флетчер була одним із найздібніших молодих стажерів, які йому траплялися, і тому він не має наміру втрачати її через чиюсь сексуальні домагання. Один зі старших шифрувальників мав дурість перевірити рішучість Стретмора.

Якось уранці, у перший рік своєї роботи, Сюзанна заскочила до кімнати для відпочинку шифрувального відділу, щоб переглянути декотрі папери. Виходячи, вона побачила на дошці оголошень власне зображення: у ліжку в самих трусиках. Як виявилось, хтось із працівників відсканував фото з порнографічного журналу і примаїстрував Сюзаннину голову до чийогось тіла. Вийшло досить-таки переконливо і смішно. Але, на нещастя для зловмисника, Тревору Стретмору було аж ніяк не смішно. За дві години з'явилося його вікопомне розпорядження:

Працівника Карла Остіна звільнено за непристойну поведінку.

І відтоді вже ніхто не чіплявся до неї, бо Сюзанна Флетчер була улюбленим дитям Стретмора.

Але командир навчив поважати себе не лише молодих шифрувальників, а й начальство: іще на початку своєї кар'єри він запропонував кілька нетрадиційних і – як виявилось – дуже ефективних способів проведення розвідувальних операцій. Він мав лянчу здатність ігнорувати моральні ускладнення, що незмінно супроводжували ті нелегкі рішення АНБ, і при цьому діяв безжально й рішуче задля загального блага.

Ніхто не мав і найменшого сумніву в тому, що Стретмор любив свою країну. Колеги знали його як патріота, далекоглядного й проникливого фахівця, порядну людину у світі брехні.

За роки, що Сюзанна пропрацювала в АНБ, Стретмор стрімко піднявся з посади голови дослідницького підрозділу шифрувального відділу до заступника всього агентства. Лише одна людина перевищувала рангом командира Стретмора – директор Леланд Фонтейн, таємничий володар палацу загадок: його ніколи ніхто не бачив, чули його час від часу, а боялися – постійно. Вони зі Стретмором рідко бачилися віч-на-віч, а коли вже бачилися, то це було як зіткнення двох титанів. Фонтейн був гігантом із гігантів, та Стретмору, здавалося, було байдуже. Він обстоював перед директором свої ідеї з терплячістю безпристрасного досвідченого боксера. Президент Сполучених Штатів – і той не насмількувався заперечувати Фонтейну так, як це робив Стретмор. Для цього треба було мати політичний імунітет або – у випадку зі Стретмором – політичну байдужість і неупередженість.

Сюзанна зійшла на вершечок сходів. Не встигла вона постукати, як задзижчав електронний замок, двері відчинилися – і шеф махнув їй заходити.

– Дякую, що прийшли, Сюзанно. За мною – боржок.

– Нема за що, – усміхнулася жінка, сідаючи напроти його стола.

Стретмор був кремезним чоловіком із непоказним лицем, що приховувало жорстку діловитість і вимогливість до підлеглих. Зазвичай його сірі очі випромінювали розум і впевненість, але сьогодні Сюзанна побачила в них роздратування та тривогу.

– Маєте поганий вигляд, – зауважила вона.

- Кепські справи, - зітхнув Стретмор.

«Воно й видно», - подумала жінка.

Ще ніколи не бачила вона його в такому жахливому стані. Його рідке сиве волосся розкуйовдилось, а на лобі виступив рясний піт - попри кондиціонер, що гнав прохолодне повітря. Схоже, начальник спав, не роздягаючись. Він сидів за робочим столом модернового виду з двома клавіатурами у спеціальних заглибленнях і монітором. Стіл був завалений роздруківками і скидався на пілотську кабіну космічного корабля прибульців, вмонтовану всередину кабінету із запнутими шторами.

- Був важкий тиждень? - обережно поцікавилася Сюзанна.

Стретмор стенив плечима.

- Та ні. Звичайний. ФЕК знову наїжджає на мене з приводу порушення прав громадян на конфіденційність особистої інформації.

Сюзанна хихикнула. ФЕК, тобто фундація «Електронний кордон», - це всесвітня організація комп'ютерних користувачів, що заснувала потужну правозахисну коаліцію для забезпечення свободи слова в Інтернеті й інформування спільноти про життя в електронному світі та небезпеки, пов'язані з ним. Організація постійно виступала проти того, що вона називала «тоталітарними методами, спрямованими на гідний творів Оруела контроль державними установами за громадянами». Особливо в цьому плані діставалося АНБ. Отже, ФЕК для Агентства національної безпеки була невисиханим джерелом неприємностей.

- Отже, все як завжди, нічого особливого, - висувала Сюзанна. - Тоді яка ж критична ситуація змусила вас витягнути мене з ванни?

Стретмор якийсь час мовчав, із відстороненим виглядом крутив пошукове коліщя комп'ютера, вмонтоване в поверхню стола. А потім спіймав Сюзаннин погляд і прискіпливо зазирнув їй у вічі.

- Ви пам'ятаєте найдовший термін, що знадобився «Транскоду» для розшифрування?

Запитання застукало Сюзанну зненацька і видалося якимсь безглуздим.

«Невже саме для цього він запросив мене сюди?»

- Ну... - завагалася вона. - Кілька місяців тому ми перехопили повідомлення, яке довелося розшифровувати близько години, але воно мало абсурдно довгий пароль - приблизно десять тисяч бітів.

Стретмор невдоволено буркнув.

- Годину, кажете? А як щодо максимального терміну розшифрування, який ми визначали під час випробувань?

Сюзанна стенила плечима.

- Ну, з урахуванням діагностики... це буде довше.

- Наскільки довше?

Жінка не розуміла, до чого веде Стретмор.

– Сер, минулого року я випробувала алгоритм із сегментованим паролем, що налічував мільйон бітів. Неприпустимі циклічні функції, клітинні автомати і структури. Та наш суперкомп'ютер впорався з цим шифром.

– За скільки?

– За три години.

Стретмор здивовано вигнув брови.

– Так довго?

Сюзанна образилася. Упродовж останніх трьох років її робота полягала в точній настройці найсекретнішого комп'ютера у світі; більшість програм, які забезпечували йому таку швидкість, створила вона сама. А розшифрувати пароль у мільйон бітів завбільшки – то взагалі було щось нереальне.

– Авжеж, – мовив Стретмор. – Тож навіть за найекстремальніших умов найважчий код примудрився вижити в нашому «Транскоді» лише три години?

– Десь так, – погодилася Сюзанна.

Стретмор на мить замовк, неначе вагався, чи, бува, не скаже він щось таке, про що згодом жалкуватиме. Нарешті він подивився на жінку й мовив:

– Наша супермашина натрапила на дещо таке... – Він замовк.

– ...На що їй знадобилося понад три години? – висловила здогадку Сюзанна.

Шеф кивнув, але це не збентежило Сюзанну.

– Якийсь новий тест із відділу безпеки комп'ютерних систем?

Стретмор похитав головою.

– Це файл, отриманий ззовні.

Сюзанна помовчала, чекаючи на уточнення, але уточнення не було.

– Зовнішній файл? Ви, напевне, жартуєте?

– Якби ж то. Я завантажив його вчора приблизно об одинадцятій тридцять. І він досі нерозшифрований.

Сюзанна аж рота роззявила. Зиркнувши на годинник, вона знов прикипіла очима до обличчя Стретмора.

– І досі нерозгаданий? П'ятнадцять годин по тому?

Стретмор нахилився й повернув монітор так, щоб його бачила Сюзанна. Екран був чорний, і лише маленьке жовте вікно з текстом блимало в центрі:

Витрачений час: 15:09:33

Оброблюваний код: – – –

Сюзанна спантеличено витріщалася на екран. Отже, «Транскод» працював уже понад п'ятнадцять годин. Вона знала потужність комп'ютера, офіційно підтверджену під час випробувань: тридцять мільйонів паролів на секунду,

тобто сто мільярдів на годину. І якщо «Транскод» і досі розшифровував, це означало, що код був, напевне, просто гігантським – понад десять мільярдів символів. Це якесь божевілля.

– Але ж такого не може бути! – впевнено заявила вона. – Ви не перевіряли показники помилки? Може, комп'ютер наскочив на якийсь глюк і...

– Прогін абсолютно чистий.

– Тоді, напевне, пароль має гігантські розміри!

Стретмор скрушно похитав головою.

– Стандартний комерційний алгоритм. Наскільки я розумію, це 64-бітний код.

Сюзанна отетеріло зиркнула крізь вікно вниз, на суперкомп'ютер. Вона була впевнена, що «Транскод» міг впоратися з 64-бітним кодом менш ніж за десять хвилин.

– Але ж має бути якесь пояснення.

Стретмор кивнув.

– Воно є. І це пояснення вам не сподобається.

На Сюзанниному обличчі відбилася тривога.

– У роботі суперкомп'ютера збій?

– Ні, «Транскод» функціонує нормально.

– Може, у машину потрапив вірус?

Стретмор похитав головою.

– Ні, це не вірус. Помовчіть і вислухайте мене.

Сюзанна була спантеличена і пригнічена. Ще ніколи «Транскод» не натрапляв на код, який не розшифровувався менш ніж за годину. Зазвичай Стретмор мав розшифрований текст уже через десять хвилин. Вона кинула погляд на швидкісний принтер, що стояв на столі. Порожньо.

– Сюзанно, – тихо мовив Стретмор. – Спочатку з цим важко буде змиритися, але просто послухайте мене одну хвилину. – Начальник трохи помовчав, прикусивши губу. – Код, над яким тепер працює наша машина – унікальний. Нічого подібного ми іще не бачили. – Стретмор знову замовк, наче йому було важко говорити. – Цей код розшифрувати неможливо. Він – незламний.

Сюзанна ледь стрималася, щоб не розреготатися. «Незламний код? І що ж це має означати?» Незламного коду не існувало в природі, просто не могло бути: звісно, на деякі з них витрачалося більше часу, але будь-який код можна розшифрувати. Згідно із законами математики, «Транскод» мав рано чи пізно знайти правильний пароль.

– Перепрошую?

– Цей код незламний, – спокійно повторив Стретмор.

«Незламний?» – Сюзанна повірити не могла, що ці слова мовив чоловік із двадцятисемирічним досвідом розгадування кодів.

– Як це – незламний, сер? – спитала вона з тривогою в голосі. – А як же принцип Берговського?

Про принцип Берговського Сюзанна дізналася ще на початку своєї кар'єри. Він був наріжним каменем теорії брутального тиску. Саме цей принцип надихнув Стретмора на створення «Транскода». І цей принцип чітко свідчив: якщо комп'ютер перепробує достатню кількість паролів, то, згідно із законами математики, гарантовано знайде серед них єдиний правильний. Неприступність коду забезпечувалася не тим, що його пароль неможливо було зламати, а тим, що більшість людей не мали для цього достатньо часу чи необхідного устаткування.

Стретмор заперечно похитав головою.

– Цей код – не такий, як інші.

– Не такий? – перепитала Сюзанна, скося зиркнувши на шефа. «Але ж незламний код – це математичний нонсенс! І він не може про це не знати!»

Стретмор витер долонею спітніле чоло.

– Цей код є продуктом новітнього шифрувального алгоритму, який нам іще жодного разу не траплявся.

Зачувши це, Сюзанна засумнівалася ще більше. Шифрувальні алгоритми – це всього-на-всього математичні формули, свого роду рецепти для перетворення тексту в кодоване повідомлення. Математики і програмісти створювали такі алгоритми щодня. На ринку їх налічувалося сотні: PDG, Diffie-Hellman, ZIP, IDEA, El Gamal. І всі ці коди «Транскод» розгадував ЩОДНЯ і без проблем. Для цього суперкомп'ютера всі коди були ідентичними, незалежно від алгоритму, який використовувався для їх написання.

– Нічого не розумію, – не поступалася жінка. – Ідеться не про зворотне декодування якоїсь складної функції, ідеться про метод брутального тиску. Неважливо, з чим ми маємо справу – з PGP, Lucifer чи DSA. Алгоритм виробляє пароль, який вважає захищеним, а наш комп'ютер робить здогадки доти, доки не знайде його.

Стретмор відповів як досвідчений наставник із добре тренованою терплячістю:

– Згоден, Сюзанно, «Транскод» завжди знайде пароль – хоч яким би великим він не був. – Він зробив довгу паузу й додав: – За тим винятком, коли...

Сюзанна хотіла щось сказати, але зрозуміла, що Стретмор уже приготувався кинути свою бомбу. І встигла лише подумати: «За яким винятком?»

– За тим винятком, коли комп'ютер не здатен встановити, що код уже розшифрований.

Жінка мало зі стільця не впала.

– Що?!

– За тим винятком, коли комп'ютер знаходить правильний код, але працює далі, бо не знає, що вже знайшов його. – Стретмор похнюпився й зітхнув. – На мою думку, цей алгоритм має відкритий текст із циклічним зсувом.

Сюзанна ошелешено дивилася на шефа. Ідея функції з циклічним зсувом уперше була описана 1987 року в маловідомій праці угорського математика,

такого собі Йозефа Гарне. Через те, що комп'ютери, на яких використовувався метод брутального тиску, розгадували коди методом пошуку у відкритому тексті словесних структур, що піддавалися визначенню, Гарне запропонував шифрувальний алгоритм, котрий, на додачу до власне шифрування, зсував відкритий текст на змінну часову величину. Теоретично така постійна зміна мала гарантувати, що комп'ютер-дешифратор ніколи не зможе зафіксувати визначувані структури слова, а значить – ніколи не зможе взнати, що знайшов потрібний пароль. Запропонований угорцем принцип чимось нагадував ідею колонізації Марсу: вона була цілком збагненою на інтелектуальному рівні, але наразі абсолютно нереальною на рівні практичному.

– То де ви його надібали? – вимогливо спитала Сюзанна.

Стретмор трохи помовчав, не поспішаючи з відповіддю.

– Його написав один приватний програміст.

– Що?! – Сюзанна аж підскочила у своєму кріслі. – Але ж у нашому відділі працюють найкращі програмісти у світі! І всі вони, працюючи разом, навіть близько не спромоглися написати функцію з циклічним зсувом відкритого тексту. Ви намагаєтеся переконати мене, що якийсь волоцюга примудрився створити її на своєму персональному комп'ютері?

Стретмор стихив голос, намагаючись заспокоїти колегу:

– Я б не називав цього типа волоцюгою.

Та Сюзанна його не чула. І наполегливо шукала якихось інших пояснень: глюк, вірус – та будь-що завгодно, але тільки не код, який неможливо зламати.

Стретмор кинув на неї суворий погляд.

– Цей алгоритм написав один із найвидатніших інтелектуалів-шифрувальників усіх часів.

Та ці слова лише посилили Сюзаннин скептицизм: найвидатніші інтелектуали-шифрувальники усіх часів працювали тут, у її відділі, і вона просто не могла б не прочути про такий алгоритм.

– І хто ж це? – вимогливо спитала вона.

– Думаю, ви самі зможете здогадатися, – відповів Стретмор. – Один із тих, хто не в захваті від нашого агентства.

– Нічого не скажеш, точна підказка! – відрізала Сюзанна.

– Він працював над проектом «Транскод». Але порушив правила. Його вчинок мало не призвів до хаосу в розвідувальній галузі. Тому мені довелося депортувати його.

Вираз здивування й нерозуміння протримався на Сюзанниному обличчі лише мить. А потім вона сполотніла.

– Господи милосердний...

Стретмор кивнув.

– Він цілий рік вихвалявся, що працює над створенням алгоритму, невразливого для комп'ютерів, на яких застосовують метод брутального тиску.

– А-а-але ж, – затнулася Сюзанна. – Я гадала, що він блефує. Невже він і справді його створив?

– Так. Створив ідеальний незламний генератор кодів.

Жінка замовкла, а за хвилину спробувала висловити здогад:

– Але ж... але ж це означає...

Стретмор поглянув їй прямо у вічі.

– Так. Енсей Танкадо перетворив наш «Транскод» на купу застарілого мотлоху.

Розділ 6

Хоча Енсей Танкадо народився вже після Другої світової війни, він ретельно вивчав усе з нею пов'язане, особливо її кульмінаційний момент – атомний вибух, у вогні якого загинули сто тисяч його співвітчизників.

Хіросіма, 8:15 ранку, 6 серпня 1945 року: підступний акт народовбивства. Бездумна й марна демонстрація сили країною, яка вже виграла війну. Усе це Танкадо усвідомив і почасти упокорився. Але він не зміг прийняти і зрозуміти одного: атомна бомба позбавила його можливості побачити рідну матір. Вона померла, коли народжувала його. Її смерть стала результатом ускладнень, спричинених радіоактивним опроміненням, якого вона зазнала за багато років до пологів.

1945 року, ще до народження Енсея, його матір, як і багато її подруг, подалася до Хіросіми, щоб працювати добровольцем в опіковому центрі. Там вона і стала однією з «хібакуся» – опромінених людей. Дев'ятнадцять років по тому, у віці тридцяти шести років вона лежала в пологовій палаті з внутрішньою кровотечею й знала, що невдовзі помре. Тільки не знала вона, що смерть позбавить її мук, бо її дитя мало народитися калікою.

Батько Енсея так і не побачив свого сина. Очманілий від втрати дружини й засоромлений народженням калічки, якому, за словами медсестер, навряд чи судилося пережити хоча б одну ніч, він утік зі шпиталю й більше не повернувся. І Енсей Танкадо потрапив до прийомних батьків.

Щоночі Танкадо вдивлявся у свої покручені пальці, що тримали ляльку-талісман Дарума, і мріяв про помсту. Він клявся, що помститься країні, яка вкрала в нього матір і так присоромила його батька, що той покинув його. Він не знав, що невдовзі його вестиме сама доля.

Коли Енсею йшов дванадцятий рік, його прийомним батькам зателефонували з компанії-виробника комп'ютерів і спитали згоди, щоб їхній прийомний син став членом групи, яка візьме участь у випробуванні нової клавіатури, спеціально розробленої для дітей із вадами розвитку. І його родина погодилася.

Хоча Енсей Танкадо ніколи в житті не бачив комп'ютера, він, здавалося, інтуїтивно знав, як ним користуватися. І комп'ютер відкрив йому світи,

про існування яких він навіть не здогадувався. Невдовзі комп'ютер став сенсом усього його життя. Енсей дорослішав, почав сам давати уроки, заробляв гроші і зрештою здобув стипендію для навчання в університеті Дошиша. Невдовзі Енсея Танкадо вже знали в Токіо як «фугуса кісай» – геніального каліку.

Згодом Танкадо прочитав про Перл-Харбор і військові злочини, скоєні японцями. Його ненависть до Америки поволі вшухла. Він став ревним буддистом і забув про свою дитячу клятву помсти, бо прощення було єдиним шляхом до просвітлення.

Коли Енсею Танкадо виповнилося двадцять, він уже став таким собі неприлудним кумиром програмістів. Компанія IBM запропонувала йому робочу візу й посаду в Техасі. Танкадо захопився за цей шанс. А три роки по тому він пішов з IBM, перебрався до Нью-Йорка і взявся сам створювати власні програми. Він був на передньому краї нової тенденції – шифрування відкритим ключем. Писав алгоритми й заробляв на цьому шалені гроші.

Як і більшість провідних авторів шифрувальних алгоритмів, Танкадо став об'єктом залицянь із боку АНБ. То була іронія долі: у нього з'явилася можливість працювати в серці уряду країни, якій він колись записягнувся помститися. І він вирішив піти на співбесіду. Після зустрічі з командиром Стретмором у нього зникли останні сумніви. Вони відверто поговорили про минуле Танкадо, про ненависть, яку він потенційно міг відчувати до Сполучених Штатів, а також про його плани на майбутнє. Танкадо пройшов тест на детекторі брехні, а потім упродовж п'яти тижнів – найприскіпливіші психологічні тести. Й успішно впорався з усіма. Його ненависть змінилася відданістю Будді. І через чотири місяці Енсей Танкадо став до роботи в шифрувальному відділі Агентства національної безпеки.

Попри велику зарплату, Енсей Танкадо їздив на роботу на старому мопеді, брав із собою пакунок із їжею і їв просто за робочим столом в обід, замість ходити з колегами до буфету, щоб поласувати баликом та супом вішисуаз. Колеги боготворили його. Він був надзвичайно талановитий – талановитішого програміста вони не зустрічали. Енсей Танкадо був добрий та чесний, спокійний та бездоганно моральний. Моральна цілісність мала для нього першочергове значення. І саме тому його звільнення з АНБ та подальша депортація з країни стали для всіх справжнім шоком.

Танкадо, як і решта персоналу шифрувального відділу, працював над проектом «Транскод» з упевненістю в тому, що в разі успішного завершення робіт АНБ використовуватиме суперкомп'ютер для дешифрування електронних повідомлень лише у випадках, заздалегідь санкціонованих міністерством юстиції. Використання агентством нової машини мало регулюватися в такий самий спосіб, як й у випадку з ФБР, якому для встановлення підслухувальної апаратури був потрібен ордер федерального суду. «Транскод» мав передбачати таке програмування розшифровки, яке потребувало паролів, умовно депонованих у третьої особи центральним банком або міністерством юстиції. Це мало завадити АНБ стежити без будь-якої санкції за особистим спілкуванням законослухняних громадян в усьому світі.

Однак коли настав час реалізувати програмування, персоналу шифрувального відділу повідомили, що плани змінилися. Через дефіцит часу, здебільшого пов'язаний з антитерористичними операціями АНБ, «Транскод» мав набути статусу автономного дешифрувального устаткування, чие щоденне функціонування регулювалося б самим Агентством національної безпеки.

Енсей Танкадо страшенно обурился. Це означало, що АНБ фактично матиме змогу перевіряти будь-чию електронну пошту, а її отримувач чи адресант про це навіть не підозрюватиме. То те саме, що встановити «жучка» у кожному телефоні у всіх країнах світу. Стретмор спробував переконати Танкадо, щоб він ставився до «Транскоду» як до звичайного знаряддя правоохоронців, але марно: комп'ютерний геній уперто твердив, що цей проект грубо порушує права людини. Він відразу ж відмовився від подальшої співпраці й за кілька годин порушив кодекс секретності АНБ – спробував встановити контакт із фундацією «Електронний кордон». Танкадо хотів приголомшити світ розповіддю про секретну машину, спроможну зробити кожного комп'ютерного користувача у світі жертвою підступних планів урядового агентства. АНБ не мало іншого вибору, як зупинити Танкадо.

Його арешт та депортація, широко висвітлені новинарями Інтернету, відчутно зіпсували репутацію геніального програміста. Проти бажання Стретмора кризові менеджери АНБ із мінімізації потенційної шкоди, занепокоєні тим, що Танкадо спробує переконати широкий загал в існуванні «Транскоду», поширили чутки, котрі знищили довіру до нього. Енсей Танкадо став персоною нон-грата у світовій комп'ютерній спільноті: ніхто не довіряв каліці, якого звинуватили у шпигунстві. Обтяжувальною обставиною було те, що він намагався купити свою свободу абсурдними твердженнями про те, що уряд Сполучених Штатів начебто мав у розпорядженні машину для дешифрування кодів.

Найдивнішим було те, що Танкадо, здавалося, усе добре розумів: проект «Транскод» – це інструмент суперництва у сфері розвідувальної інформації. Він начебто не таїв ні на кого зла, просто був настроєний вкрай рішуче. Коли охоронці виводили його з приміщення, Танкадо з лячним спокоєм сказав Стретмору своє останнє слово:

– Ми всі маємо право на таємниці. І колись я потурбуюся про те, щоб це право гарантувати.

Розділ 7

Голова йшла обертом. «Енсей Танкадо написав програму, яка створе незламні коди!» Ця думка ледве вміщалася в Сюзанніній свідомості.

– Це справжня «Цифрова фортеця», – зауважив Стретмор. – Саме так ми й називаємо цю програму. Вона є абсолютною зброєю контррозвідки. Якщо ця програма потрапить на ринок, кожен третьокласник із модемом створюватиме коди, які АНБ не в змозі розшифрувати. Наша розвідувальна діяльність втратить сенс.

Але Сюзанніні думки крутилися далеко від потенційних політичних наслідків появи «Цифрової фортеці». Вона й досі намагалася усвідомити факт її існування. Усе своє життя Сюзанна займалася розшифруванням, твердо заперечуючи саму можливість створення абсолютного коду. «Кожен код можна зламати – це ж непохитний принцип Берговського!» Вона відчула себе атеїсткою, яка несподівано зустрілася віч-на-віч із Богом.

– Якщо цей код оприлюднять, – прошепотіла вона, – криптографія як наука помре.

Стретмор кивнув.

– Це найменша з наших проблем.

– А чи можна відкупитися від Танкадо? Знаю, він нас ненавидить, але чому б не запропонувати йому кілька мільйонів доларів? Переконати його не поширювати свій винахід?

Стретмор розсміявся.

– Кілька мільйонів? А вам відомо, скільки коштує ця штука? Та за цю програму торгуватимуться уряди всіх країн, виставляючи захмарні суми! Як я скажу нашому президентові, що ми й досі перехоплюємо повідомлення саддамівського режиму в Іраку, але не спроможні їх розшифровувати? Проблема стосується не лише АНБ, вона стосується всієї розвідувальної мережі. Наш суперкомп'ютер постачає інформацію всім: і ФБР, і ЦРУ, й агентству боротьби з наркотиками – і всі ці організації перетворюються без нашої підтримки на сліпих кошенят. Неможливо буде відстежити, куди наркокартелі відправляють партії наркотиків, великі корпорації матимуть змогу переказувати величезні суми грошей в обхід податкових служб, а терористи – вільно базікати про свої плани; одним словом, у світі запанує хаос.

– Для фундації «Електронний кордон» настав зоряний час, – зауважила бліда, як крейда, Сюзанна.

– ФЕК має дуже приблизне уявлення про те, чим ми тут займаємося, – відказав Стретмор із презирством у голосі. – Якби вони знали, скільки терористичних атак нам вдається перепинити завдяки можливості розшифровувати коди, вони б змінили своє ставлення до нас.

Сюзанна погодилася з цими словами, але вона також була реалісткою: ФЕК ніколи не дізнається про важливе значення «Транскоду». Суперкомп'ютер допоміг зірвати десятки потенційних нападів, але ця інформація була надсекретною й ніколи не мала вийти назовні. Рациональне обґрунтування такої секретності було простим: уряд не може допустити сплеску масової істерії в разі оприлюднення правди; ніхто не знає, як відреагує широкий загаль на новину про те, що минулого року групи фанатиків-фундаменталістів двічі робили спроби організувати ядерний вибух на території Сполучених Штатів.

Однак напад із застосуванням ядерної зброї був не єдиною загрозою. Минулого місяця «Транскод» перепинив одну з найхитромудріших терористичних атак, відомих АНБ. Одна антиурядова організація придумала винахідливий план під кодовою назвою «Шервудський ліс». Мішенню операції мала стати Нью-Йоркська фондова біржа з метою «перерозподілу багатства». Упродовж шести днів члени цієї групи заклали двадцять сім невибухових магнітних пристроїв у будівлях довкола біржі. Якщо ці пристрої активувати, то вони генерують потужний магнітний потік у вигляді вибухової хвилі. Одночасна детонація цих ретельно розставлених контейнерів мала створити магнітне поле настільки потужне, що воно стерло б інформацію з усіх її магнітних носіїв у приміщенні фондової біржі: комп'ютерних жорстких дисків, масивних систем пристроїв для запам'ятовування, резервних магнітофонних платівок і навіть із гнучких дисків. Усі записи про те, що кому належало і хто чим володів, були б утрачені назавжди.

Для одночасної детонації цих пристроїв була потрібна дуже точна синхронізація, тому вони були з'єднані Інтернетом за допомогою телефонної мережі. Коли за два дні до операції пішов зворотний відлік часу, внутрішні годинники цих пристроїв почали обмінюватися безперервним потоком зашифрованих синхронізаційних даних. АНБ зафіксувало аномалію в мережі й перехопило ці імпульсні дані, але проігнорувало їх, визнавши безневинною абракадаброю. Та коли «Транскод» розшифрував ці потоки,

аналітики відразу ж побачили в них зворотний відлік часу, синхронізований для мережі пристроїв. Магнітні пристрої знайшли і знешкодили за три години до того, як вони мали спрацювати.

Сюзанна усвідомлювала, що без суперкомп'ютера АНБ безсиле перед високотехнологічним електронним тероризмом. Жінка поглянула на операційний монітор – той досі показував, що розкодовування триває п'ятнадцять годин. Навіть якщо файл Танкадо розшифрують за мить, АНБ таки настане гаплик. Дешифрувальна потужність її відділу всохне до максимум двох кодів на день. Навіть за нинішньої продуктивності у сто п'ятдесят кодів на день уже утворився чималенький завал із файлів, що очікували на розшифрування.

– Минулого місяця Танкадо зателефонував мені, – повідомив Стретмор, перервавши Сюзанніні думки.

Жінка здивовано подивилася на шефа.

– Танкадо зателефонував вам?

Стретмор кивнув.

– Щоб попередити.

– Попередити? Та він же вас ненавидить!

– Він зателефонував сказати, що саме тепер удосконалює алгоритм, який створює незламні коди. Але я йому не повірив.

– А з якого дива він це сказав вам? – спитала Сюзанна. – Може, він хотів, щоб ви його придбали?

– Ні. То був шантаж.

Раптом для Сюзанни все стало зрозумілим.

– Авжеж, – з усвідомленням проговорила вона. – Він хотів, щоб ви реабілітували його ім'я.

– Ні, – нахмурився Стретмор. – Танкадо був потрібен «Транскод».

– Наш суперкомп'ютер?

– Саме так. Він вимагав, щоб я публічно визнав, що наше агентство має у своєму розпорядженні «Транскод». І заявив, що коли ми зізнаємося в несанкціонованому читанні електронних послань, він знищить «Цифрову фортецю».

Сюзанна із сумнівом поглянула на Стретмора, і той стелав плечима.

– Хай там як, але вже пізно. Танкадо розмістив демонстраційну копію «Цифрової фортеці» на своєму сайті. І тепер користувачі з усього світу можуть вільно її завантажити.

Жінка сполотніла.

– Що?!

– Це рекламний трюк. Наразі нема про що турбуватися. Та демонстраційна копія зашифрована. Дійсно, кожен користувач може її завантажити на свій комп'ютер, але ніхто не зможе її відімкнути. Дуже винахідливо, нічого не скажеш. Початкова програма «Цифрової фортеці» зашифрована, вона – під надійним замком.

На Сюзанніному обличчі відбився подив із захватом.

– Он як! Кожен має можливість отримати копію, але жоден не має можливості її відімкнути.

– Так воно і є. Танкадо тримає в них перед носом морквину для приманки.

– А ви самі бачили цей алгоритм?

Шеф здивовано заперечив:

– Ні, я ж сказав, що він зашифрований.

Не менше здивування з'явилося на Сюзанніному обличчі.

– Але ж ми маємо «Транскод». Чому б не взяти і не розшифрувати його? – Та коли Сюзанна поглянула у вічі Стретмору, вона відразу ж збагнула, що правила змінилися. – О Господи! – мимоволі видихнула вона від здогадки. – «Цифрова фортеця» зашифрована за допомогою самої себе?

– Прямо в точку, – кивнув Стретмор.

Здивування й зачарування одночасно сповнили Сюзанну: формулу «Цифрової фортеці» зашифрували за допомогою самої ж «Цифрової фортеці». Танкадо розмістив на своєму сайті безцінний математичний рецепт, але сам текст цього рецепту він заплутав. І для того, щоб заплутати його, використав цей самий рецепт.

– Та це ж справжнісінький сейф Біглмана! – зачаровано прошепотіла вона.

Стретмор кивнув. Сейф Біглмана являв собою гіпотетичну криптографічну ситуацію, коли виробник сейфа створює проект незламного сейфа. Він бажає зберегти цей проект у таємниці й тому створює сейф і замикає в ньому проект. Те ж саме Танкадо зробив і з «Цифровою фортецею». Він захистив свій проект, зашифрувавши його формулою, вказаною в цьому ж проекті.

– А як щодо файла в «Транскоді»? – спитала Сюзанна.

– Я завантажив його із сайту Танкадо, як і решта користувачів. І тепер АНБ може пишатися тим, що стало власником алгоритму «Цифрова фортеця». От тільки відімкнути його ми не в змозі.

Сюзанна була в захваті від винахідливості Енсея Танкадо. Не оприлюднюючи свого алгоритму, він довів Агентству національної безпеки, що розшифрувати його неможливо.

Стретмор подав їй вирізку з газети. То було перекладене рекламне оголошення з газети «Ніккей сімбун», японського аналога «Вол-стрит джорнел». У ньому йшлося, що японський програміст Енсей Танкадо завершив написання математичної формули, котра, як він твердив, зможе створювати незламні коди. Ця формула називалася «Цифрова фортеця» й була розміщена в Інтернеті для ознайомлення. Програміст мав намір виставити її на аукціон і продати тому, хто запропонує найбільшу суму. Далі в оголошенні йшлося, що хоча в Японії й виник величезний інтерес до цього винаходу, декотрі американські компанії-виробники програм, які прочули про «Цифрову

фортецю», вважали твердження Танкадо сміховинним, чимось на кшталт заяви алхіміка про те, що він зможе обернути свинець на золото. Ця формула, запевняли вони, ніщо інше, як звичайнісіньке шахрайство, і тому її не слід сприймати всерйоз.

Сюзанна аж сіпнулася.

– На аукціон?

Стретмор кивнув.

– Наразі кожна японська компанія-виробник програмного забезпечення вже завантажила зашифровану копію «Цифрової фортеці» й намагається її зламати. І з кожною невдалою спробою ціна програми зростає щосекунди.

– Але ж це абсурд, – роздратовано кинула Сюзанна. – Усі нові зашифровані файли неможливо зламати без «Транскоду». «Цифрова фортеця» може виявитися відкритим базовим алгоритмом, і жодна компанія не зможе його зламати.

– А це таки чудовий рекламний трюк, – зазначив Стретмор. – Лишень подумайте: усі різновиди куленепробивного скла захищають від куль, та коли компанія запрошує вас прострелити саме їхнє скло, усі відразу ж кидаються це робити.

– І японці дійсно вірять, що «Цифрова фортеця» й справді є інакшою? Краще за все, що є на ринку?

– Може, Танкадо й не довіряють повністю, але всі знають, що він – комп'ютерний геній. Для хакерів він – справжнісінький ідол. Якщо Танкадо каже, що цей алгоритм неможливо зламати, його і справді неможливо зламати.

– Але ж для широкого загалу всі коди є незламними!

– Так, – задумливо мовив Стретмор. – Поки що.

– Що ви хочете цим сказати?

Стретмор зітхнув.

– Ще двадцять років тому ніхто й подумати не міг, що ми зможемо зламувати дванадцятибітні шифри. Але техніка не стояла на місці. Вона розвивалася. І завжди розвиватиметься. Виробники програмного забезпечення припускають, що в якийсь момент у майбутньому з'являться комп'ютери на кшталт «Транскоду». Технології прогресують експонентно, і сьогоднішні відкриті алгоритми згодом втратять свою захищеність. І для того щоб триматися попереду комп'ютерів завтрашнього дня, знадобляться кращі, досконаліші алгоритми.

– І «Цифрова фортеця» є саме таким алгоритмом, єге ж?

– Так. Алгоритм, невразливий для методу брутального тиску, ніколи не застаріє, хоч яку потужність не мали б комп'ютери-дешифратори. Тому він буквально за день може стати світовим стандартом.

Сюзанна повільно втягнула в себе повітря.

– Боже поможи, – прошепотіла вона. – А може, і нам взяти участь у цьому аукціоні?

Стретмор похитав головою.

– Танкадо вже давав нам шанс. Чітко й недвозначно. Та це надто ризиковано: якщо нас спіймають за цією спробою, це фактично означатиме, що ми й справді боїмося цього алгоритму. І то буде не лише публічним визнанням, що ми й справді маємо «Транскод», а й визнанням того, що «Цифрова фортеця» є невразливою для дешифраторів.

– Скільки часу ми маємо?

Стретмор насупився.

– Танкадо запланував оголосити переможця аукціону завтра опівдні.

У Сюзанні по спині побігли мурашки.

– І що тоді?

– Згідно з угодою, він передасть переможцю пароль.

– Пароль?

– Це частина трюку. Кожен користувач уже має алгоритм, тому Танкадо продає на аукціоні ключ, який його відімкне.

Сюзанна аж застогнала з досади.

– Ну аякже. Чудово придумано. Просто й бездоганно. Танкадо зашифрував «Цифрову фортецю», а пароль для її відімкнення мав лише він. Важко уявити, що десь неподалік, написаний на шматочку паперу, у кишені Танкадо лежав пароль із шістдесяти чотирьох символів, який міг запросто покласти край розвідувальним операціям секретних служб Сполучених Штатів. Назавжди.

Коли Сюзанна уявила собі такий сценарій подій, їй стало зле. Танкадо передасть пароль переможцю торгів, та компанія відкриє файл із «Цифровою фортецею», а потім, можливо, вмонтує цей алгоритм у захищену від стороннього втручання мікросхему, і впродовж п'яти років кожен комп'ютер з'являтиметься з попередньо вмонтованою в нього мікросхемою, оснащеною «Цифровою фортецею». Жоден комерційний виробник навіть і не мріяв про створення шифрувальної мікросхеми, бо звичайні шифрувальні алгоритми незмінно застарівають. Але «Цифрова фортеця» не застаріє ніколи: за наявності функції циклічного зсуву відкритого тексту жоден брутальний тиск не виявить правильного пароля. З'явиться новий цифровий стандарт шифрування. Віднині й назавжди. Кожен код буде незламним. Банкіри, біржові ділки, терористи та шпигуни торжествуватимуть. Один світ – один алгоритм. Запанує анархія.

– Які ми маємо варіанти дій? – обережно поцікавилася Сюзанна. Вона чудово знала, що відчайдушні ситуації вимагали відчайдушних рішень – навіть в Агентстві національної безпеки.

– Ми не можемо його ліквідувати – якщо ви це маєте на увазі.

Саме це Сюзанна й мала на увазі. За роки, проведені в АНБ, вона багато чула про непрямі зв'язки агентства з найдосвідченішими вбивцями у світі. То були найманці, до чиїх послуг вдавалися розвідувальні служби, щоб виконати брудну роботу.

Стретмор похитав головою.

– Танкадо надто розумний, щоб залишити нам такий варіант дій.

Сюзанна мимоволі відчула полегшення.

– Він під захистом?

– Не зовсім.

– Значить переховується?

Стретмор стенив плечима.

– Танкадо поїхав із Японії. І має намір телефонічно перевіряти ставки учасників аукціону. Але ми знаємо, де він.

– І ви не збираєтеся вживати заходів?

– Ні, не збираємося. Бо він перестрашувався. Танкадо передав копію пароля анонімній третій особі на випадок, коли з ним щось трапиться.

«Ще б пак, – із захватом подумала Сюзанна. – Ангел-хоронитель».

– Наскільки я розумію, коли з Танкадо щось трапиться, ця третя особа продасть пароль?

– Гірше. Хто-небудь нападає на Танкадо – і його партнер відразу ж оприлюднює пароль.

Сюзанна спантеличено поглянула на Стретмора.

– Його партнер оприлюднить пароль?

Начальник кивнув.

– Розмістить його в Інтернеті, опублікує в газетах і розклеїть на білбордах. Іншими словами, подарує його всьому світу.

Жінка не вірила в те, що чула.

– Тобто – безкоштовне завантаження?

– Саме так. Танкадо поміркував і вирішив, що коли помре, то гроші йому не знадобляться – чому б тоді не зробити всьому світу прощальний подарунок?

Запала довга тиша. Сюзанна глибоко й часто дихала, наче намагалася всотати моторошну правду: «Енсей Танкадо створив незламний алгоритм. І взяв нас у заручники».

Вона підхопилася зі стільця й рішуче мовила:

– Ми мусимо зв'язатися з Танкадо! Я впевнена, що ми знайдемо спосіб переконати його не оприлюднювати пароль! Запропонуємо йому суму, втричі більшу за найбільшу пропозицію на аукціоні! Реабілітуємо його чесне ім'я! Зробимо все, що треба!

– Надто пізно, – відповів Стретмор. І глибоко зітхнув: – Сьогодні вранці Енсея Танкадо знайшли мертвим у Севільї.

Двомоторний «Лірджет-60» торкнувся розпеченої сонцем злітно-посадкової смуги. Напівпустельний ландшафт іспанської Нижньої Естремадури замиготів розмитою плямою за вікном літака, а потім уповільнився й поповз, як слимак.

– Містере Бекер! – протріскотів гучномовець. – Ми прибули.

Бекер устав і потягнувся. Відсунувши клямку горішньої камери для поклажі, він пригадав, що багажу в нього не було. Перед відльотом він не мав часу збирати речі. Але то не мало значення: йому обіцяли, що подорож буде недовгою – туди й назад.

Двигуни поступово знижували оберти, і літак, повільно закотившись до порожнього ангара напроти головного термінала, сховався від сонця. За мить з'явився пілот і розчинив дверцята. Бекер залпом випив залишки журавлинового соку, поставив склянку в бар і схопив свій піджак.

Пілот видобув зі свого льотного костюму товстий коричневий конверт.

– Мені наказали передати вам оце. – І віддав Бекеру конверт, на якому синім було написано:

РЕШТИ НЕ ТРЕБА

Девід помацав товстий стос червонуватих купюр.

– Що це, в біса...

– Мабуть, місцева валюта, – пояснив пілот байдужим голосом.

– Знаю, що валюта, – відказав Бекер і затнувся. – Але ж... Тут забагато... Мені треба лише на таксі. – Він швидко подумки конвертував отриману суму. – А тут грошей на тисячі доларів!

– Я просто виконую наказ, сер. – І пілот повернувся назад до кабіни. Дверцята ковзнули й зачинилися.

Бекер спантеличено витріщився спочатку на літак, а потім на гроші у своїй руці. Трохи постоявши в порожньому ангарі, він засунув конверт до нагрудної кишені сорочки, перекинув піджак через плече й попрямував через злітну смугу. «Дивний початок», – подумки відзначив він. І відразу ж викинув цю думку з голови. Якщо поталанить, то він швидко впорається і ще й врятує для себе частину подорожі із Сюзанною до «Кам'яної садиби».

«Туди й назад, – сказав він собі. – Туди й назад».

Та не так сталося, як гадалося.

Розділ 9

Інженер системної безпеки Філ Картукян хотів заскочити до шифрувального відділу на хвилику, щоб забрати декотрі папери, які він забув там учора. Та не так сталося, як йому гадалося.

Перетнувши приміщення відділу й увійшовши до лабораторії системної безпеки, він відразу ж відчув: щось не так. За комп'ютерним терміналом, який безперервно показував на монітор внутрішні процеси в «Транскоді», нікого не було, а монітор був вимкнений.

– Агов! – гукнув Картукян.

Тиша. У лабораторії було чисто, як в аптеці, – наче там нікого не було вже багато годин.

Картукяну було лише двадцять три, він шойно влаштувався на роботу до підрозділу системної безпеки, але молодий фахівець добре засвоїв те, чому його навчали, і чудово знав заведений порядок: у шифрувальному відділі завжди чергував інженер із системної безпеки, особливо по суботах, коли в шифрувальників був вихідний. Тому він відразу ж увімкнув монітор і обернувся до розкладу чергування, що висів на стіні.

– Хто сьогодні чергує? – вигукнув він, проглядаючи список прізвищ. Згідно з розкладом, минулого вечора на подовжену зміну мав заступити новачок на прізвище Зайденберг. Картукян оглянув порожню лабораторію й нахмурився. – Куди ж, у біса, подівся цей салага?

Спостерігаючи, як миготить, вмикаючись, монітор, Картукян подумав: «А чи знає Стретмор, що в лабораторії нікого немає?» Ідучи сюди, він помітив, що робоча кабінка начальника запнута шторами, і це означало, що шеф на місці, – таке часто траплялося по суботах. Стретмор виклопотав для шифрувальників відпочинок хоча б раз на тиждень, але сам, здавалося, працював триста шістьдесят п'ять днів на рік.

Одне Картукян знав напевне: якщо Стретмор дізнається, що в лабораторії системної безпеки нікого немає, салага Зайденберг лишиться без роботи. Картукян кинув погляд на телефон і подумав – а чи не зателефонувати молодому технарю і врятувати його: серед інженерів-системників існувало неписане правило підстраховувати один одного. У шифрувальному відділі інженери систем безпеки вважалися людьми другого сорту, і їм постійно доводилося захищати свої права в сутичках із «панамі». Ні для кого не секрет, що шифрувальники були «сюзеренами» в цьому багатому маєтку вартістю в мільярди доларів. А «васалів»-системників терпіли лише тому, що ті забезпечували безперебійну роботу їхніх дорогих цяцьок.

Картукян відкинув сумніви і вхопив слухавку. Але так і не доніс її до вуха. Зиркнувши на монітор, він зупинився, як укопаний. Його погляд прикипів до екрана. Неквалом, як в уповільненому кіно, він поклав слухавку і, роззявивши рота, витріщився на досі не бачену химерну картину.

За вісім місяців своєї роботи в підрозділі системної безпеки Філу Картукяну не доводилося бачити нічого, окрім двох нулів, у тому полі «Транскоду», де позначалися години. І сьогодні він побачив дещо вперше.

Витрачений час: 15:17:21

«П'ятнадцять годин і сімнадцять хвилин?! – аж захлинувся він. – Цього не може бути!»

Картукян перезавантажив екран, молячи Бога, щоб цього разу він запрацював як слід. Та коли монітор ожив, він мав такий самий вигляд.

По спині молодого інженера пробіг холодок. Системники шифрувального відділу мали лише одне завдання: пильнувати «Транскод» від вірусів.

Картукян знав, що п'ятнадцять годин безперервної роботи над файлом могло означати лише одне: комп'ютер інфікований. До «Транскоду» потрапив заражений файл, і тепер він руйнує програми. Професійна підготовка молодого інженера спрацювала миттєво: він відразу ж забув, що в лабораторії нікого не було і що монітор був вимкнений. Тепер це не мало значення. Він зосередився на поточній проблемі – «Транскод». Відразу ж вивівши на екран список усіх файлів, що були введені в суперкомп'ютер впродовж останніх двох діб, він почав перевіряти його.

«Як же інфікований файл примудрився проскочити? – подумав він. – Невже захисні фільтри пропустили його?»

Як запобіжний захід кожен файл, що вводився до «Транскоду», мав пройти крізь те, що називалося «Лабети», – низку потужних схемотехнічних шлюзів, пакетних фільтрів і програм-дезінфікаторів, що перевіряли вхідні файли на наявність у них вірусів та потенційно небезпечних підпрограм. Файли з програмами, позначеними «невідомо», відразу ж усувалися. Їх згодом перевіряли вручну. Час від часу «Лабети» не пропускали абсолютно безневинні файли на тій підставі, що вони містили ще не знайомі фільтрам програми. Тоді підрозділ системної безпеки вручну ретельно перевіряв і тільки після підтвердження чистоти файла пускав його в обхід «Лабетів» прямо до «Транскоду».

Комп'ютерні віруси такі самі різноманітні, як і віруси живі. Як і їхні природні аналоги, комп'ютерні віруси мають одну мету: увійти до базового організму – наприклад, до такого, як «Транскод», – і розмножуватися.

Картукяна вельми дивував той факт, що АНБ досі не мало проблем із вірусами. Так, «Лабети» були невсипущим і вправним вартовим, але АНБ фактично жилося з паші, всмоктуючи в себе цифрову інформацію з комп'ютерів у всьому світі. Таємне збирання розвідувальної інформації великою мірою нагадувало неперебірливий секс: хоч уберігайся, хоч не уберігайся, але рано чи пізно щось підчешиш.

Картукян закінчив перевірку списку файлів, виведених на екран. І його здивування зросло ще більше: кожен файл пройшов крізь фільтри. Вони не виявили нічого незвичного, і це означало, що «Транскод» не був інфікований.

«Тоді що ж змусило його надовго задуматися? – суворо спитав хлопець, звертаючись до порожньої кімнати. Картукяна кинуло в піт. – Може, треба повідомити про це Стретмора?»

– Тест на вірус, – твердо сказав собі Картукян, намагаючись заспокоїтись. – Треба зробити тест на вірус.

Молодий інженер знав, що Стретмор обов'язково накаже спочатку зробити цей тест. Кинувши погляд на порожнє приміщення шифрувального відділу, Картукян нарешті прийняв рішення – завантажити потрібну тестову програму, прогін якої мав зайняти приблизно десять хвилин.

– Повертайся чистою, – прошепотів він. – Чистою, як скло. Скажи татові, що то якась дрібниця.

Та Картукян інстинктивно відчував: то зовсім не дрібниця. Інтуїція підказувала йому, що всередині комп'ютерного велетня відбувається щось вкрай незвичайне.

Розділ 10

– Енсей Танкадо помер? – спитала Сюзанна й відчула, як до горла підступає нудота. – Ви вбили його? Але ж ви самі начебто шойно...

– Ми до нього й пальцем не торкнулися, – запевнив її Стретмор. – Він помер від серцевого нападу. Сьогодні вранці мені телефонували з COMINT. Їхній комп'ютер через Інтерпол зафіксував прізвище Танкадо в поліцейському журналі Севільї.

– Кажете, він помер від серцевого нападу? – недовіжливо перепитала вона. – Та йому ж було лише тридцять років.

– Тридцять два, – уточнив Стретмор. – Танкадо мав вроджену ваду серця.

– Ніколи про це не чула.

– Але це зазначено в його медичній картці АНБ. Ясна річ, що він про це не розводився.

Та Сюзанні було важко повірити в такий випадковий збіг обставин.

– Невже вади серця могли отак запросто вбити його? Це не така вже й смертельно небезпечна хвороба.

Шеф стенив плечима.

– Слабке серце... та іспанська спека. Додайте до цього й стрес, який він переживав, шантажуючи Агентство національної безпеки...

Сюзанна на мить замовкла. Навіть за таких загрозливих обставин вона мимоволі відчула біль від втрати талановитого колеги-шифрувальника. Скрипучий голос начальника вихопив її із задумливості.

– Єдиним плюсом у всій цій ситуації було те, що Танкадо подорожував сам. Тому є надія на те, що його напарник іще не знає про смерть. Іспанські власті запевняють, що триматимуть інформацію в таємниці стільки, скільки зможуть. Ми й самі дізналися про це лише тому, що у справу втрутився COMINT. – Стретмор прискіпливо поглянув на Сюзанну. – Я маю знайти цього напарника до того, як він дізнається про смерть Танкадо. Саме тому я вас і викликав. Мені потрібна ваша допомога.

Жінка розгубилася. Бо їй здалося, що така вчасна смерть Енсея Танкадо розв'язала всі їхні проблеми.

– Шефе, – почала вона. – Якщо власті кажуть, що він помер від серцевого нападу, то ми – поза підозрами. Його партнер дізнається, що ми не причетні до його смерті.

– Не причетні? – витріщився Стретмор, не вірячи тому, що чує. – Якийсь добродій шантажує АНБ, а через кілька днів гине – і ми не причетні?! Ладен битися об заклад на великі гроші, що загадковий напарник Енсея Танкадо так не вважатиме. Хай би там що сталося, а нас, безсумнівно, вважатимуть винними. То могла бути отрута, фальшивий протокол розтину трупа – усе що завгодно. – Стретмор на мить замовк, а потім знов заговорив: – Якою була ваша перша реакція на мое повідомлення про смерть Танкадо?

Сюзанна насупилася.

- Я подумала, що його вбило АНБ.

- Отож. Якщо АНБ здатне розмістити п'ять супутників зв'язку «Ріоліт» на геосинхронній орбіті над Близьким Сходом, то цілком можна припустити, що ми вже якось знайдемо гроші, щоб заплатити кільком іспанським поліцейським, - розтлумачив бос свою точку зору.

Сюзанна зітхнула: «Енсей Танкадо помер. У його смерті звинуватять АНБ».

- А ми встигнемо вчасно знайти його напарника?

- Гадаю, що встигнемо. Бо маємо гарну зачіпку. Танкадо зробив багато публічних заяв про те, що він працює з напарником. Мабуть, таким чином він намагався розохотити фірми-виробники програм від намагання заподіяти йому шкоду або спроб украсти його пароль. Він неодноразово погрожував, що, коли помітить якусь нечесну гру, його напарник відразу ж оприлюднить пароль - і всі фірми опиняться в ситуації, коли їм доведеться конкурувати з безкоштовною програмою.

- Розумний хід, нічого не скажеш, - кивнула Сюзанна.

Стретмор помовчав, а потім мовив:

- Кілька разів Танкадо публічно називав свого напарника на ім'я. Він звав його Північна Дакота.

- Північна Дакота? Це, мабуть, якийсь псевдонім.

- Так, але я, про всяк випадок, проглянув Інтернет, використовуючи вираз «Північна Дакота» як пошукову фразу. Я не сподівався хоч щось знайти, але виявилось, що то - адреса електронної пошти. - Стретмор зробив паузу. - Звісно, я припустив, що це не та Дакота, яку ми шукали, але я таки перевіряв ту адресу - про всяк випадок. Уявіть, як я був шокований, коли виявив, що поштова скринька на тій адресі повна-повнісінька і-мейлів від Енсея Танкадо. - Стретмор вигнув брови. - А його повідомлення повнилися згадками про «Цифрову фортецю» й наміри Танкадо шантажувати АНБ.

Сюзанна скептично поглянула на боса. Невже він так легко дозволив себе обдурити?

- Командире, - заперечила вона. - Танкадо добре знав, що АНБ у змозі витягти і-мейл з Інтернету, тож ніколи не став би посилати секретну інформацію електронною поштою. Це пастка. Енсей Танкадо навмисне підсунув вам Північну Дакоту. Він знав, що ви шукатимете. Яку б інформацію він не посилав, він робив це для того, щоб ви її знайшли. Це фальшивий слід.

- Маєте гарну інтуїцію, - відказав Стретмор, - але навіть вона зрадила вам. Я не знайшов нічого на ім'я Північна Дакота, тому переінакшив пошукову фразу. Адреса, яку мені вдалося знайти, мала дещо змінений вигляд: не NORTH DAKOTA, а NDAKOTA.

Сюзанна із сумнівом похитала головою.

- Перевіряти комбінації - це стандартний прийом. Танкадо знав, що ви ним скористаетесь й шукатимете, аж поки не знайдете якусь варіацію. NDAKOTA - надто легкий різновид.

- Можливо, - погодився Стретмор, записуючи щось на клаптику паперу й подаючи його Сюзанні. - Ось погляньте на це.

Сюзанна прочитала напис. І відразу ж збагнула хід думок боса. На папері виднілася електронна адреса Північної Дакоти:

NDAKOTA@ara.anon.org

Саме літери ARA впали в око Сюзанні. ARA означало American Remailers Anonymous – загальновідомий анонімний сервер.

Анонімні сервери мали популярність серед тих користувачів Інтернету, що хотіли зберегти в таємниці свої дані. За певну плату ці компанії-посередники в процесі пересилання повідомлень захищали конфіденційність відправників електронної пошти. То було як номерний поштовий ящик – його власник мав змогу посилати й отримувати пошту, не оприлюднюючи свого імені та адреси. Компанія, що обслуговувала сервери, отримувала електронні повідомлення, адресовані псевдонімам, а потім пересилала їх на справжню адресу клієнта. Контракт зобов'язував таку компанію ні за яких умов не оприлюднювати особу та адресу реальних користувачів.

– Це не доказ, – мовив Стретмор, – але згоден – це досить підозріло.

Сюзанна кивнула, несподівано відчувши більшу довіру до аргументів боса.

– Отже, ви хочете сказати, що Танкадо не надто переймався тим, що хтось шукатиме Північну Дакоту, бо особисті дані цього типа і його адреса захищені анонімним сервером?

– Саме це я і хочу сказати.

Сюзанна помовчала, подумки перебираючи можливі варіанти.

– ARA обслуговує головним чином електронні адреси у Сполучених Штатах. Гадаєте, що ця Північна Дакота десь неподалік?

Стретмор стенив плечима.

– Може, і так. Працюючи з американським напарником, Танкадо мав змогу тримати два паролі по різні боки Тихого океану. Якщо він зробив так навмисне, це досить розумний крок.

Сюзанна замислилася. Вона мала сумнів, що Танкадо наважився б передати пароль будь-кому, окрім дуже близького друга, а Енсей Танкадо, наскільки їй було відомо, мало з ким приятелював у Сполучених Штатах.

– Північна Дакота, – задумливо мовила вона, і її тренований інтелект шифрувальника почав швидко перебирати можливі значення цього псевдо. – А про що йдеться в його електронних повідомленнях, адресованих Енсею Танкадо?

– Навіть гадки не маю. COMINT перехопив лише вихідні і-мейли Танкадо. Наразі все, що ми маємо про Північну Дакоту, – це його анонімну адресу.

Сюзанна знову замислилася, а потім спитала:

– А чи не може бути, що це трюк?

Стретмор здивовано звів брови.

– Який іще трюк?

– Танкадо міг посилати фальшиві повідомлення на підставну адресу, сподіваючись, що ми про неї довідаємося. Якщо переконати нас у тому, що він перестрашувався, то можна й не ділитися ні з ким паролем. Цілком можливо, що він працював сам-один.

Стретмор розсміявся.

– Хитра задумка, за винятком одного. Він не користувався жодною зі своїх звичних домашніх чи бізнесових інтернет-адрес. Танкадо заходив до університету Дошиша й користувався їхнім базовим комп'ютером. Вочевидь, він мав там адресу, і саме завдяки цьому йому й вдавалося тримати все в секреті. Ця адреса – дуже добре захована, і я надибав на неї абсолютно випадково. – Стретмор на мить замовк. – Тому... якщо Танкадо хотів, щоб ми виявили його пошту, то чому ж він тоді користувався секретною адресою?

Сюзанна замислилася над цим запитанням.

– А може, він користувався секретною адресою, щоб ви не здогадалися про його трюк? Може, Танкадо навмисне заховав свою адресу саме таким чином, щоб ви, наштотхнувшись на неї, подумали, що вам поталанило. І це додає довіри його фальшивим і-мейлам.

Стретмор хихотнув.

– Вам слід було оперативником працювати. Гарна ідея. Та, на жаль, на кожен лист, що його надіслав Танкадо, приходила відповідь. Танкадо писав, а його напарник – відповідав.

Сюзанна спохмурніла.

– Досить переконливо. Отже, ви стверджуєте, що Північна Дакота – це реальна людина.

– Боюся, що так. І ми маємо цю людину знайти. Причому – тихо, без шуму й пилу. Якщо напарник Танкадо запідозрить, що ми йдемо по його сліду, нам – гаплик.

Тепер Сюзанна остаточно збагнула, навіщо Стретмор її викликав.

– Дозвольте висловити здогадку, – сказала вона. – Ви хочете, щоб я рознюхала захищену базу даних на АРА й виявила справжню особу Північної Дакоти?

Стретмор стримано всміхнувся.

– Міс Флетчер, ви читаете мої думки.

Коли йшлося про детальний і ретельний пошук в Інтернеті, ідеальною людиною для виконання цього завдання була Сюзанна Флетчер. Рік тому одному з високопосадовців Білого дому почали надходити погрози електронною поштою з якоїсь анонімної адреси. АНБ попросили знайти цього добродія. Хоча Агентство національної безпеки було досить впливовою організацією й могло вимагати в транзитній компанії розкрити справжнє ім'я користувача, воно вирішило застосувати тонший метод – метод слідопита.

Сюзанна створила тоді маяк-покажчик, замаскований під електронне повідомлення, який можна було послати на фальшиву адресу конкретного користувача, а транзитна компанія, дотримуючись умов контракту, пересилала його на справжню адресу цього ж користувача. Опинившись там, ця програма фіксувала інтернет-координати реальної адреси й пересилала їх

назад до АНБ. А потім самознищувалася й безслідно зникала. Після створення цієї програми анонімні дописувачі перетворилися на обридливих мух. Принаймні для АНБ.

– Ви зможете його знайти? – спитав Стретмор.

– Аякже. А чому ви так довго мене не викликали?

– Ну, взагалі-то... – нахмурився бос. – Спочатку я й не думав до вас звертатися. Бо не хотів, щоб про цю справу знав хтось іще, окрім мене. Я спробував сам послати одного з ваших «слідопитів», але ви написали цю бісову штуку однією з отих нових гібридних мов; тому в мене нічого не вийшло. Ця програма увесь час надсилала мені якусь абракадабру. І зрештою я упокорився й вирішив залучити до справи вас.

Сюзанна самовдоволено хихикнула. Стретмор був талановитим програмістом-шифрувальником, але його досвід обмежувався, головним чином, роботою з алгоритмами, тому дрібні, але важливі деталі «елітного» програмування часто лишалися поза його увагою. Ба більше, Сюзанна створила свого «слідопита» на новій гібридній мові програмування, яка називалася LIMBO; тож не дивно, що Стретмор стикнувся з проблемами.

– Я цим займуся, – сказала вона, підводячись. – Піду до свого термінала.

– А скільки приблизно це займе у вас часу?

Сюзанна зупинилася й замислилася.

– Ну, це залежить від того, наскільки ефективно сервер АРА пересилає свою пошту. Якщо напарник Енсея Танкадо перебуває десь тут, у Сполучених Штатах, і користується послугами компаній «AOL» чи «CompuServe», я вишпигую його кредитну картку й дізнаюся про його розрахункову адресу впродовж години. Якщо цей добродій працює в якомусь університеті чи корпорації, то на це піде трохи більше часу. – Сюзанна нервово всміхнулася. – А решта залежатиме від вас.

Вона знала, що «решта» – це ударний загін АНБ, який знеструмить помешкання аноніма і вдереться крізь вікна зі зброєю шокової дії. Члени цього загону, вочевидь, гадатимуть, що увірвалися до криівки якогось наркоділка. А потім на сцені неодмінно з'явиться Стретмор. Широким кроком, переступаючи через уламки меблів та друзки скла, він підійде, куди треба, і знайде 64-бітний пароль. І знищить його. І «Цифрова фортеця» буде назавжди втраченою для Інтернету, вона поступово захиріє, навічно замкнена сама в собі.

– Ви ж дивіться, посилайте «слідопита» дуже обережно, – проінструктував її Стретмор. – Якщо Північна Дакота здогадається, що ми на нього вийшли, то впаде в паніку і зникне разом із паролем іще до того, як моя ударна група встигне до нього добратися.

– Це буде операція типу «вдарив і втік», – запевнила його Сюзанна. – Як тільки «слідопит» знайде його адресу, він безслідно зникне, самознищиться. І напарник Енсея Танкадо ніколи не дізнається, що ми його вираховували.

– Дякую, – втомлено кивнув бос.

Сюзанна приязно всміхнулася. Її завжди дивувала здатність цього чоловіка зберігати спокій навіть перед лицем катастрофи. Вона була переконана, що саме ця риса характеру стала визначальною в кар'єрі Стретмора й піднесла його до вищого ешелону влади.

Рушаючи до дверей, Сюзанна затримала погляд на «Транскоді». Вона й досі не могла прийняти думку про реальне існування незламного алгоритму. І молила Бога, щоб вони вчасно знайшли адресу Північної Дакоти.

– Не баріться, – гукнув їй Стретмор – і до ночі встигнете поїхати до «Туманних гір».

Сюзанна залякла. Вона чудово пам'ятала, що не говорила Стретмору про свою подорож ані слова. «Невже АНБ прослуховує мій телефон?»

Стретмор винувато всміхнувся.

– Це Девід розповів мені сьогодні вранці про ваші плани. Сказав, що вас роздратує необхідність їх відкласти.

Сюзанна розгубилася.

– Ви розмовляли з Девідом сьогодні вранці?!

– Ну аякже. – Схоже, Сюзаннина реакція дещо спантеличила Стретмора. – Мені довелося інструктувати його.

– Інструктувати? – невдоволено спитала Сюзанна. – Для чого?

– Для його поїздки. Я послав Девіда до Іспанії.

Розділ 11

«Іспанія. Я послав Девіда до Іспанії».

Слова боса вкололи їй, як осине жало.

– Девід в Іспанії? – недовірливо перепитала вона. – Ви послали його до Іспанії?! – У їй голосі бриніли гнівні нотки. – Але навіщо?

Стретмор був приголомшений. Він не звик до того, щоб на нього кричали, навіть керівник шифрувального відділу його організації, і сконфужено дивився на Сюзанну. А та вся напружилася, наче тигриця, що захищає своє дитинча.

– Сюзанно, – почав він. – Ви ж говорили з ним? Девід усе вам пояснив?

Та вона була надто шокована.

«Іспанія? Ось чому Девід відклав нашу поїздку до "Кам'яної садиби"?»

– Сьогодні вранці я послав за ним авто. Він сказав, що зателефонує вам перед виїздом. Вибачте, я гадав, що...

– А навіщо вам було посилати Девіда до Іспанії?

Стретмор помовчав, промовисто устроївши погляд в обличчя керівника шифрувального відділу. А потім пояснив:

– Для того, щоб забрати другий пароль.

- Який це другий пароль?

- Той, що був у Танкадо.

Сюзанна розгубилася.

- Про що ви кажете?

Стретмор тяжко зітхнув.

- Цілком очевидно, що Танкадо на час смерті мав при собі копію пароля. І я не хотів би, щоб той пароль безконтрольно валявся собі в севільському морзі.

- І тому ви послали Девіда Бекера? - Сюзанна була більш ніж шокована. Усе довкола втратило свій сенс. - Але ж Девід не працює на вас!

Стретмор отетеріло витріщився на неї. Ніхто не дозволяв собі так розмовляти із заступником директора АНБ.

- Сюзанно, - почав він, стримуючи роздратування, - у тім то й річ. Мені треба було...

Та тигриця скипіла гнівом.

- Під вашим началом двадцять тисяч працівників! Хто вам дав право посилати до Іспанії мого нареченого?!

- Мені був потрібен цивільний кур'єр, людина, що не має стосунку до уряду. Якби я став діяти офіційними каналами і хтось випадково дізнався про...

- І Девід Бекер - єдина цивільна людина, яку ви знаєте?

- Звісно, що ні! Девід Бекер - не єдиний цивільний, якого я знаю! Але о шостій ранку, коли події розгорталися так швидко, мені треба було приймати блискавичне рішення! Девід знає іноземні мови, він розумний, я довіряю йому, і я гадав, що роблю йому послугу!

- Послугу?! - огризнулася Сюзанна. - Послати його до Іспанії - це послуга?

- Так, послуга! Бо я плачу йому десять тисяч доларів за один день роботи. Він забере манатки Танкадо й полетить назад додому.

Сюзанна замовкла. Вона все зрозуміла. Справа у грошах.

Плівка її пам'яті відмоталася на п'ять місяців назад, до того вечора, коли президент Джорджтаунського університету запропонував Девіду підвищення: посаду завідувача кафедри іноземних мов. Президент попередив тоді, що його викладацькі години скоротять, побільшає паперової роботи, а от заробітна плата істотно зросте. Сюзанні хотілося кричати: «Девіде, не роби цього! Ти будеш нещасним. Ми ж маємо купу грошей - і байдуже, хто з нас їх заробляє!» Та він бачив цю ситуацію по-своєму. Насамкінець вона підтримала його рішення прийняти пропозицію, і тієї ночі, коли вони полягали спати, Сюзанна намагалася бути радою за нього, та внутрішній голос постійно твердив їй, що то буде катастрофа. Вона мала рацію. Але щоб настільки! Такого вона й уявити не могла.

- Ви заплатили йому десять тисяч доларів? - гнівно спитала вона. - Це брудний шахрайський трюк!

Нарешті Стретмор не стримався.

– Трюк? Ніякий то, у біса, не трюк! Я навіть не сказав йому про гроші! А попросив його про особисту послугу. І він погодився.

– Звісно, що погодився! Ви ж мій бос! І заступник директора АНБ! Він не міг вам відмовити!

– Маєте рацію, – відрізав Стретмор. – Саме тому я й звернувся до нього. Я не міг дозволити собі розкіш...

– А директор знає, що ви послали цивільного?

– Сюзанно, – мовив Стретмор, втрачаючи терпіння. – Директор не в курсі справи. Він нічого про це не знає.

Сюзанна недовірливо дивилася на Стретмора. Їй здалося, що вона зовсім не знає чоловіка, якого бачить перед собою. Він послав її нареченого – цивільну людину – виконувати секретне завдання для АНБ і навіть не повідомив директору про найсерйознішу кризу в історії цього агентства.

– Леланда Фонтейна не повідомили?

Нарешті Стретмору урвався терпець. І він вибухнув.

– А тепер слухайте сюди, Сюзанно! Я викликав вас, бо мені потрібен союзник, а не слідчий! Я пережив жакхливий ранок. Завантаживши файл Танкадо, я годинами сидів отут біля принтера й молив Бога, щоб «Транскод» розшифрував його. На світанку мені довелося проковтнути своє самолюбство й набрати номер телефону директора – мушу вам сказати, що я дійсно прагнув цієї розмови. «Доброго ранку, сер. Вибачте, що вас розбудив. Чому я телефоную? Та тому, що кілька хвилин тому виявив, що наш суперкомп'ютер безнадійно застарів. І застарів через один алгоритм, через те, що моя команда шифрувальників, на яку витрачаються мільярди доларів, не спромоглася розродитися чимось хоч віддалено схожим на цей алгоритм!» – І Стретмор хряснув кулаком по столу.

Сюзанна залякла на місці, їй відняло мову. За десять років роботи вона лише кілька разів бачила, як бос гнівався, але жодного разу це не траплялося через неї.

Минуло кільканадцять секунд, але ніхто з них і слова не промовив. Нарешті Стретмор відкинувся на спинку крісла, і Сюзанна почула, як його дихання поволі повернулося до норми. А коли він нарешті заговорив, його голос звучав стримано й зловісно-спокійно.

– На жаль, – мовив він тихо, – виявилось, що директор перебуває в Південній Америці, де зустрічається з президентом Колумбії. Через те, що звідти він не зможе мені допомогти абсолютно нічим, я мав на вибір два варіанти: прохати його перервати візит і негайно повертатися або впоратися з кризою самотужки. – Запала довга тиша. Нарешті Стретмор підвів очі і стомлено поглянув на Сюзанну. Вираз його обличчя відразу ж пом'якшав. – Вибачте, Сюзанно. Я дуже втопився. Те, що тепер відбувається, – це кошмар, який став реальністю. Розумію, що ви злоститеся на мене через Девіда. Я не хотів, щоб ви дізналися про це в такий спосіб. Я гадав, що ви вже знаєте.

Почуття провини хвилиною накопилось на Сюзанну.

– Я неадекватно відреагувала. Вибачте. Девід – це дійсно гарний вибір.

Стретмор відсторонено кивнув.

– Він повернеться сьогодні ввечері.

Сюзанна намагалася збагнути, що довелося пережити командирю: стрес, пов'язаний із моніторингом роботи «Транскоду», нескінченні чергування та зустрічі. Подейкували, що дружина, з якою він прожив тридцять років, збиралася покинути його. А на довершення – «Цифрова фортеця», найбільша загроза розвідувальній діяльності АНБ за всю його історію. І з усім цим бідоласі Стретмору доводилося справлятися самому. Не дивно, що він мав такий вигляд, що ось-ось зламається.

– Зважаючи на обставини, – мовила Сюзанна, – гадаю, що вам таки слід зателефонувати директору.

Стретмор похитав головою, і краплина поту, зірвавшись із його чола, впала на стіл.

– Я не збираюся ставити під загрозу безпеку директора або наражатися на витік інформації, розповідаючи йому по телефону про серйозну кризу, стосовно якої він наразі безсилий.

Сюзанна знала, що шеф має рацію. Навіть у такі моменти Стретмор зберігав ясність мислення.

– А ви не думали про те, щоб зателефонувати президенту?

– Так, думав, – кивнув начальник. – Але вирішив цього не робити.

«Авжеж», – подумала Сюзанна. Вищі керівники АНБ мали право врегульовувати критичні ситуації в розвідувальній сфері самостійно, не ставлячи до відома представників виконавчої влади. АНБ було єдиною розвідувальною організацією Сполучених Штатів, яка мала абсолютний імунітет від будь-якої підзвітності федеральним властям. І Стретмор досить часто цим правом користувався, бо волів творити свої розвідувальні чудеса на самоті.

– Командире, – заперечила вона. – Теперішня ситуація – надто складна й серйозна, щоб врегулювати її самотужки. Вам треба ще когось ввести в курс справи.

– Сюзанно, «Цифрова фортеця» таїть у собі серйозні потенційні наслідки для майбутнього нашої організації. Я не збираюся втаємничувати президента в обхід директора. Маємо кризу, і я нею займаюся. – Він задумливо окинув її поглядом. – Бо саме я є заступником директора з оперативного управління. І ніхто інший. – На його обличчі поволі розповзлася зморена усмішка. – І до того ж я не сам. У моїй команді – Сюзанна Флетчер.

У цю мить Сюзанна збагнула, за що так поважала Тревора Стретмора. Десять років, попри всі перешкоди, він завжди був для неї прикладом. Наполегливим. Непохитним. Саме його відданість викликала в неї захват: непорушна вірність своїм принципам, своїй країні та своїм ідеалам. Що б не сталося, командир Тревор Стретмор завжди буде для неї маяком у бурхливому світі неймовірно важких рішень.

– Ви ж у моїй команді? – спитав Стретмор.

Сюзанна всміхнулася.

– Так, сер. У вашій. На сто відсотків.

- От і добре. А тепер повернімося до роботи, гаразд?

Розділ 12

Девіду Бекеру доводилося раніше бувати на похороні й бачити мерців, але в цьому померлому щось надзвичайно нервувало. То не був бездоганно причепурений труп у труні з шовковою оббивкою. Це було оголене тіло, безцеремонно полишене на алюмінієвому столі. Його очі ще не набули характерного погляду – мертвого й порожнього. Натомість вони, заковані, витріщалися в стелю, назавжди завмерши стоп-кадром страху й жалю.

- ¿Donde estan sus efectos? – швидко спитав Бекер кастильським діалектом іспанської. – А де його манатки?

- All?, – відповів лейтенант із жовтими прокуреними зубами. І показав на стойку, де лежав одяг та решта особистих речей.

- ¿Es todo? Це все?

- S?.

Бекер попросив принести йому картонну коробку, і лейтенант поквапився на пошуки.

Був суботній вечір, й офіційно севільський морг не працював. Тому молодий лейтенант впустив Бекера лише за прямим наказом начальника севільської поліції: схоже, приїжджий американець мав впливових друзів.

Бекер окинув поглядом купу одєжі. В один із черевиків запхнули гаманець, паспорт та окуляри. Поруч лежала невеличка торбина, яку поліція принесла з готельного номера. Інструкції, що їх дали Бекеру, були прості: нічого не чіпати. Нічого не читати. Просто все це забрати й привезти. Усе. І нічого не забути.

Бекер оглянув речі й насупився. «Навіщо АНБ увесь цей мотлох?»

Повернувся лейтенант із невеликою коробкою, і Бекер почав складати в неї речі Танкадо.

Поліцейський штрикнув мерця в ногу.

- ¿Quien es? Хто це?

- Гадки не маю.

- Схожий на китайця.

«На японця», – подумав Бекер.

- Відолашний вилупок. Помер від серцевого нападу, еге ж?

Бекер байдуже кивнув.

- Мені сказали, що так.

Лейтенант зітхнув і співчутливо похитав головою.

- Севільське сонце часто буває жорстоким і підступним. Будьте завтра обережні.

- Дякую, - відповів Бекер. - Але я вже повертаюся додому.

Офіцер здивовано глянув на нього.

- Але ж ви щойно прибули!

- Знаю, однак тому, хто оплатив мою поїздку, потрібні саме особисті речі померлого.

Лейтенант образився так, як може образитися лише іспанець.

- Ви хочете сказати, що не збираєтеся подивитися Севілью?

- Я бував тут кілька років тому. Прекрасне місто. Мені б хотілося залишитися, але я не можу.

- Значить, ви бачили Гіральду?

Бекер кивнув. Узагалі-то він ніколи не видирався на цей древній мавританський мінарет, але бачити - бачив.

- А як вам Алькасар?

Бекер знову кивнув, пригадавши той вечір, коли він слухав гру гітариста Пако де Лусія в атріумі цієї середньовічної фортеці. То було фламенко під зорями. Пригадав - і пошкодував, що не зустрів Сюзанну ще тоді, у той романтичний час.

- Ну, і звісно - Христофор Колумб, - аж запишався лейтенант. - Він похований у нашому соборі.

Бекер здивовано підвів очі.

- Невже? А я гадав, що він похований у Домініканській Республіці.

- Дідька лисого! Хто поширив ці чутки? Тіло Колумба покоїться тут, в Іспанії! Ви ж училися в школі, маєте знати.

Бекер стенув плечима.

- Мабуть, того дня я пропустив уроки.

- Іспанська церква дуже пишається тим, що має мощі цього видатного чоловіка.

Іспанська церква. Бекер знав, що в Іспанії існує лише одна церква - римсько-католицька. І католицизм цієї країни було навіть впливовішим за Ватикан.

- Звісно, ми не маємо всього тіла Христофора Колумба, - додав лейтенант. - Solo el escroto.

Бекер припинив пакувати речі і з подивом витріщився на лейтенанта.

- Solo el escroto? - Він ледь стримав усмішку. - Лише його калитка?

Офіцер гордо кивнув.

- Так. Коли церква отримує у своє розпорядження тіло великої людини, вона канонізує її й розподіляє мощі по різних соборах, щоб кожен міг милуватися їхньою красою.

- Й у вашому соборі зберігається... - Бекер ледь стримався, щоб не розреготатися.

- Так-так! Це надзвичайно важлива частина людського тіла! - запевнив лейтенант. - Це вам не якесь там ребро чи палець руки - як в отих церквах у Галиції. Ви б залишилися та й самі подивилися.

Бекер ввічливо кивнув.

- Може, і заскочу, коли їхатиму з міста.

- Mala suerte, - зітхнув поліцейський. - Вам не пощастило. Собор зачинено до ранкової меси.

- Тоді іншим разом, - усміхнувся Бекер, беручи в руки коробок. - А тепер мені час. На мене чекає літак. - І він востаннє оглянув приміщення.

- Вам треба до аеропорту? - спитав лейтенант. - Можу підвезти вас на своєму мотоциклі.

- Ні, дякую. Я поїду на таксі.

Колись, іще студентом, Бекер їздив на мотоциклі й мало не вбився. І тепер не мав бажання робити другу спробу - байдуже, хто буде за кермом.

- Як скажете, - відповів офіцер, рушаючи до дверей. - Піду вимкну світло.

Бекер узяв коробок під руку. «Я нічого не забув?» Він востаннє поглянув на мерця, що лежав на столі. Його тіло, абсолютно голе, лежало обличчям догори, до ламп денного світла, і навряд чи на ньому було щось таке, що лишилося непоміченим. Погляд мимоволі прикипів до химерних спотворених рук померлого. Бекер якусь мить постояв, придивляючись до них пильніше.

Тим часом лейтенант вимкнув освітлення, і приміщення поглинула темрява.

- Стривайте, - гукнув Девід. - Увімкніть іще раз.

Лампи заблимали й увімкнулися.

Бекер поставив коробку на підлогу, підійшов до мерця й нахилився, придивляючись до його лівої руки.

Офіцер простежив за його поглядом.

- Досить огидно, еге ж?

Але увагу Бекера привернуло не фізичне каліцтво мерця. Він помітив дещо інше. Й обернувся до лейтенанта.

- Ви впевнені, що в коробці зібрано все, що потрібно?

Лейтенант кивнув.

- Так, усе.

Бекер трохи постояв, взявши руки в боки. А потім взяв коробку, відніс її до стола, висипав її вміст і почав ретельно перетрушувати одяг. Потім

повитягав усе з черевиків і постукав ними, наче хотів витрусити з них камінець. Повторивши цю процедуру ще раз, він відступив на крок від стола й нахмурився.

– Якась проблема? – спитав лейтенант.

– Так, – відповів Бекер. – У цій коробці дечого бракує.

Розділ 13

Токуген Нуматака стояв у своєму розкішному офісі на горішньому поверсі й дивився на токійський обрій. Підлеглі та конкуренти знали його під прізвиськом Акута Саме – акула-вбивця. За три десятиріччя він примудрився перехитрити своїх конкурентів, перемогти їх на торгах та переграти в рекламній сфері, а тепер ось-ось мав стати гігантом глобального масштабу, вийшовши на світові ринки.

Невдовзі Токуген Нуматака завершить найбільшу оборудку у своєму житті, оборудку, якій судилося перетворити його «Нуматех корпорейшн» на «Майкрософт» майбутнього. Його кров кипіла адреналіном. Бізнес – це війна, а війна завжди збуджує.

Хоча три дні тому, коли йому зателефонували, Токуген Нуматака мав певні підозри, але тепер він знав усю правду. Небеса благословили його міоурі – щасливою долею. Він був обранцем богів.

– Я маю копію пароля для «Цифрової фортеці», – сказав голос з американським акцентом. – Чи не хочете його придбати?

Нуматака мало не розреготався. Він знав, що це хитрий трюк. «Нуматех корпорейшн» запропонувала чималу суму на торгах за новий алгоритм Енсея Танкадо, а тут якийсь невдаха-конкурент здумав жарти жартувати, намагаючись видурити інформацію про розмір запропонованої суми.

– Ви маєте пароль? – спитав Нуматака з удаваною цікавістю.

– Так. Мене звуть Північна Дакота.

Нуматака знову зробив над собою зусилля, щоб не розсміятися. Про Північну Дакоту знали всі. Танкадо розповів пресі про свого таємного напарника. Танкадо зробив мудро, взявши партнера: навіть у Японії бізнесова практика стала безпринципною. Тому Енсей Танкадо видавався незахищеним. Але одна необережна дія з боку аж надто нетерплячої фірми – пароль опублікують, і тоді постраждають всі фірми-виробники програмного забезпечення.

Нуматака смачно затягнувся сигарою «Умамі» й вирішив трохи пограти в дурному спектаклі, що його влаштував невідомий співбесідник.

– Отже, ви продаєте ваш пароль? Цікаво, дуже цікаво. А що скаже про це Енсей Танкадо?

– Я не клявся зберігати вірність містеру Танкадо. Містер Танкадо мав глупство довіритися мені. Цей пароль коштує в тисячу разів більше тієї суми, яку він платить мені за його зберігання.

– Вибачте, – відповів Нуматака. – Ваш пароль не має для мене ніякої цінності. Коли Танкадо дізнається про ваш вчинок, він просто оприлюднить свою копію, і вона заповнить ринок.

– Ви отримаєте обидва паролі, – мовив голос. – Той, що належить містеру Танкадо, і мій.

Прикривши рукою слухавку, Нуматака голосно розсміявся. А потім не втримався і спитав:

– А скільки ж ви хочете за обидва паролі?

– Двадцять мільйонів американських доларів.

Точнісінько таку суму запропонував Нуматака під час торгів.

– Двадцять мільйонів? – удавано вжахнувся він. – Яке нечуване нахабство!

– Я бачив цей алгоритм. І запевняю вас, він того вартий.

«Повна бздур, – подумав Нуматака. – Він вартий вдсятеро більше».

– На жаль, – відповів він, втомлюючись від гри, – ми обидва знаємо, що містер Танкадо ніколи на це не піде. Лишень подумайте про юридичні наслідки.

На протилежному кінці лінії запала лиховісна тиша.

– А що, як містер Танкадо вийде з гри?

Нуматака був знову розсміявся, але відчув незвичну впевненість та рішучість у голосі співрозмовника.

– Якщо Танкадо вийде з гри? – спитав Нуматака й замислився. – Тоді ми з вами домовимося.

– Я буду на зв'язку. – Й у слухавці почулися короткі гудки.

Розділ 14

Бекер поглянув на мерця. Навіть через кілька годин після смерті обличчя азіата зберігало рожевуватий блиск недавнього сонячного опіку. Решта тіла була блідо-жовтою – геть уся за винятком невеличкого синця прямо над серцем.

«То, мабуть, від серцевого масажу, – подумав Девід. – Шкода, що він не допоміг».

І знову став обдивлятися руки померлого. Таких Бекеру іще не доводилося бачити. Кожна мала лише по три пальці – скручені і спотворені. Та Бекер зосередив увагу не на каліцтві.

– Ну ні фіга собі! – пробурмотів лейтенант у протилежному кінці кімнати. – Виявляється, що він – японець, а не китаець.

Бекер підвів погляд. Поліцейський гортав сторінки паспорта померлого.

– Краще б ви не робили цього, – ввічливо зауважив Бекер, пригадавши інструкції: «Нічого не чіпати. Нічого не читати».

– Енсей Танкадо... народився в січні тисяча...

– Будь ласка, – ввічливо повторив Бекер. – Покладіть паспорт на місце.

Лейтенант іще мить повітрішався в документ, а потім кинув його назад, на купку одержі.

– Цей хлопець мав візу «клас-3». Міг залишатися тут багато років.

Бекер торкнувся до зап'ястя померлого.

– Можливо, він тут мешкав.

– Та ні. Дата в'їзду позначена минулим тижнем.

– А може, він саме перебирався сюди, – стисло припустив Бекер.

– Може, і так. І перший же тиждень виліз йому боком. Тепловий удар і серцевий напад. Відолашний вилупок.

Бекер проігнорував зауваження лейтенанта й уважно придивився до руки померлого.

– А ви впевнені, що на ньому не було якихось коштовностей?

Офіцер спантеличено поглянув на Девіда.

– Коштовностей?

– Так. Ось погляньте на це.

Лейтенант перетнув приміщення й наблизився до померлого.

На шкірі лівої руки Танкадо виднілися сліди опіку. Скрізь – окрім вузької смужки неторкнutoї плоти, що опоясувала найменший палець.

Бекер вказав на смужку блідой шкіри.

– Ось подивіться, тут немає сонячного опіку. Схоже, тут був перстень.

Офіцер не зміг приховати подиву.

– Перстень? – У його голосі почулося спантеличення. Він уважно обдивився палець померлого. А потім густо почервонів і знітився.

– О Господи, – нервово хихикнув він. – Так це й справді було...

У Бекера мимоволі похололо під серцем.

– Перепрошую?

Лейтенант похитав головою, немов не вірячи своїм очам.

– Я хотів вам раніше розповісти... але мені здалося, що той тип був несповна розуму.

Та Бекеру було не до сміху.

– Який тип?

– Та отой, що зателефонував до палати невідкладної допомоги. Якийсь канадський турист. Усе теревенив і теревенив про якийсь перстень. Белькотів такою жажливою іспанською, якої я жодного разу в житті не чув.

– І він сказав, що містер Танкадо має перстень?

Лейтенант кивнув. Витягнув цигарку «Дукадо» і, зиркнувши на табличку «Палити заборонено», таки підкурив.

– Хотів вам розказати, але той тип видався геть ненормальним.

Бекер насупився. Слова Стретмора відлунням загули в його вухах: «Мені потрібно все, що мав при собі Енсей Танкадо. Усе. Не залишайте нічого. Навіть шматка паперу».

– А де тепер цей перстень? – спитав Девід.

Лейтенант випустив кільце диму.

– Це довга історія.

Внутрішній голос підказав Бекеру, що це погана новина.

– Розкажіть.

Розділ 15

Сюзанна Флетчер сіла за свій комп'ютерний термінал у блоці № 3. Це була приватна звуконепроникна камера для шифрувальників на межі першого поверху. Дводюймовий вигнутий лист поліроїдного скла забезпечував шифрувальникам панорамний вид шифрувального приміщення й водночас робив їх невидимими ззовні.

У просторому приміщенні правильним колом стояли дванадцять терміналів. Вважалось, що таке розташування мало спонукати шифрувальників до інтелектуальних бесід і нагадувати їм, що вони є частиною великої команди: чимось на кшталт лицарів-шифрувальників Круглого столу. Іронія ж полягала в тому, що до будь-яких таємниць мешканці цього блоку ставилися неохотно.

Прозваний «дитячим майданчиком», блок № 3 і близько не давав відчуття стерильності, характерної для решти шифрувального відділу. Він був спроектований та обставлений так, щоб люди в ньому почувалися, як удома, – товсті килими, якісні аудіосистеми, завжди повний холодильник та навіть баскетбольне кільце. Стосовно шифрувального відділу в АНБ була така філософія: недостатньо втратити кілька мільярдів доларів у комп'ютер-дешифратор. Треба ще й заохотити кращих із кращих на ньому працювати. Сюзанна скинула балетки фірми «Сальваторе Феррагамо» і встромила пальці в колготках у товстий килим. Добре оплачуваних державних службовців заохочували утримуватися від ефектної демонстрації власної заможності. Для Сюзанни це загалом не створювало проблем: вона почувалася абсолютно щасливою зі своєю скромною двокімнатною квартирою, седаном «вольво» та консервативним гардеробом. Але взуття – то була інша справа. Іще студенткою вона не шкодувала грошей на найкраще.

«Не можна дострибнути до зірок, коли в тебе болять ноги, – якось зауважила її тітка. – А коли потрапляєш туди, куди прагнеш, то мусиш дбати про свій збіса гарний вигляд!»

Сюзанна з насолодою розім'яла ноги і взялася до роботи. Вона вивела на екран свого «слідопита» і, готуючись настроїти його, поглянула на електронну адресу, яку дав їй Стретмор.

NDAKOTA@ara.anon.org

Чоловік, який називав себе Північна Дакота, мав анонімну адресу, але Сюзанна знала, що вона недовго залишатиметься анонімною. «Слідопит» пройде крізь сервер АРА, потім скерується до Північної Дакоти, а звідти надішле інформацію про справжню інтернет-адресу цього чоловіка.

Якщо все піде за планом, то Північну Дакоту недовзі виявлять і Стретмор матиме змогу забрати в нього пароль. Залишається тільки Девід. Коли він знайде пароль Танкадо, обидва паролі можна буде знищити; маленька бомба Танкадо, оснащена годинниковим механізмом, перетвориться на безневинну річ, вбивчу вибухівку без детонатора.

Ще раз перевібивши адресу на смужці паперу, Сюзанна ввела інформацію в поле даних. Вона хихотнула, втішившись думкою, що Стретмор не зміг сам впоратися зі «слідопитом». Вочевидь, він посилав його двічі, й обидва рази отримував адресу Танкадо, а не Північної Дакоти. «Це ж елементарна помилка», – подумала Сюзанна. Вочевидь, Стретмор переплутав поля даних, і «слідопит» подався шукати не ту адресу.

Закінчивши настроювати програму, Сюзанна приготувала її до відправлення й натиснула на кнопку «return». Комп'ютер пискнув.

Слідопита відправлено

А тепер – тактика вичікування.

Сюзанна з шумом видихнула. Її й досі гризло почуття провини за те, що вона так жорстко повелася з шефом. Якщо й була людина, здатна самотужки впоратися з цією загрозою, такою людиною був, безперечно, Тревор Стретмор. Він мав незбагненну й лячну здатність використовувати найкращі якості тих, хто кидав йому виклик.

Шість місяців тому, коли ФЕК оприлюднила дані про те, що субмарина АНБ нищпорила біля підводних телефонних кабелів, Стретмор спокійнісінько організував витік інформації-спростування – начебто насправді та субмарина займалася тим, що нелегально скидала в океан токсичні відходи. І доки ФЕК та природоохоронні організації чубилися, – чия версія подій має право на життя, – преса втомила від цієї історії й недовзі забула про неї.

Стретмор ретельно планував кожен крок. Розробляючи та вдосконалюючи свої плани, він покладався перш за все на суперкомп'ютер. Як і переважна більшість працівників АНБ, Стретмор користувався розробленою в надрах АНБ програмою під назвою «Мозковий штурм» – позбавлений ризику спосіб перебрати всі можливі варіанти на безпечному й надійному комп'ютері.

«Мозковий штурм» – це абстрактний розвідувальний експеримент, названий його творцями імітатором причиново-наслідкового зв'язку. Початково він призначався для використання в політичних кампаніях для моделювання конкретного «політичного довкілля» в режимі реального часу. Ця програма з

величезним обсягом даних створювала мережу взаємодій та зв'язків: гіпотетичну модель взаємодії між політичними змінними величинами, включно з видатними постатями сьогодення, їхнім персоналом, особистими стосунками, злободенними питанням, особистими мотиваціями, підкріпленими такими змінними чинниками, як секс, етнічна приналежність, гроші та влада. Користувач мав змогу ввести в комп'ютер будь-яку гіпотетичну ситуацію, і «Мозковий штурм» передбачав вплив цієї ситуації на «політичне довкілля».

Командир Стретмор застосовував «Мозковий штурм» із затаєністю релігійного фанатика, але не для політичних цілей, а як потужний інструмент для хронологізації, побудови блоксхем та перетворення даних. Цей інструмент допомагав босу вибудовувати складні стратегії та передбачати слабкі місця. Сюзанна підозрювала, що в комп'ютері Стретмора зберігаються плани та схеми, які одного дня змінять світ.

«Так, – подумала вона. – Я обійшлася з ним надто круто».

Її думки перервало сичання дверей блоку № 3.

До кімнати влетів Стретмор.

– Сюзанно, – кинув він, не зупиняючись. – Щойно телефонував Девід. У нього стався прокол.

Розділ 16

– Перстень? – спитала Сюзанна із сумнівом у голосі. – Пропав перстень Танкадо?

– Так. Нам іще пощастило, що Девід виявив пропажу, продемонструвавши неабияку пильність і прискіпливість.

– Але ж вам потрібен пароль, а не коштовна прикраса.

– Знаю, – відказав Стретмор, – але мені здається, що це може бути одне й те саме.

Сюзанна розгубилася.

– Це довга історія.

Вона кивнула на програму-«слідопит» на екрані.

– А я нікуди й не поспішаю.

Стретмор зітхнув і став походжати кімнатою.

– Вочевидь, були свідки смерті Танкадо. Поліцейський повідомив у морзі, що сьогодні вранці до поліції зателефонував якийсь охоплений панікою канадський турист і сказав, що в парку в якогось японця стався серцевий напад. Коли офіцер прибув на місце й застав там мертвого Танкадо, а поруч із ним – отого канадського туриста, то він викликав телефоном «швидку». Поки медики забирали тіло Танкадо до моргу, поліцейський спробував розпитати канадця про те, як усе сталося. Та дідок лише щось белькотів про перстень, який Танкадо віддав йому перед смертю.

Сюзанна скептично поглянула на боса.

– Танкадо віддав перстень?

– Так. Вочевидь, він тицяв цим перснем старому в обличчя – немов благаючи забрати його. Бо інакше яким чином дід зміг так добре його роздивитися? – Стретмор зупинився й різко обернувся.

– Старий сказав, що той перстень був гравірований – якимись літерами...

– Літерами?

– Еге ж, і, якщо вірити йому, напис був не англійською. – Стретмор очікувально скинув брови.

– Японською?

Стретмор похитав головою.

– Я теж спочатку так подумав. Але зверніть увагу ось на що: канадець поскаржився, що ті літери нічого конкретного не означали. Японські ієрогліфи неможливо сплутати з римською абеткою. А старий сказав, що той напис був таким, ніби по клавіатурі потопталася кішка.

Сюзанна розсміялася.

– Командире, невже ви й справді думаете, що...

Але Стретмор перервав її:

– Сюзанно, це ж ясно, як божий день. Танкадо вигравірував пароль «Цифрової фортеці» на своєму персні. Золото – тривкий метал. Спатиме Танкадо, митиметься в душі чи істиме – пароль буде при ньому, будь-якої миті готовий до негайного оприлюднення.

На обличчі Сюзанни відбився сумнів.

– На пальці? У всіх на виду?

– А чому б ні? Можна подумати, що кожен другий в Іспанії – талановитий шифрувальник. Та ніхто й гадки не матиме, що ті літери означають! До того ж, якщо цей пароль має стандартні шістдесят чотири біти, то навіть серед білого дня ніхто не зможе прочитати й запам'ятати всі шістдесят чотири символи.

Сюзанна спантеличено поглянула на боса.

– І Танкадо за кілька секунд до смерті віддав цей перстень незнайомцю? Чому?

– А дійсно чому? Як ви гадаєте? – примружився Стретмор.

Йому не довелося довго чекати. Сюзанна швидко збагнула, у чім річ, – і від здивування її очі широко розкрилися.

Стретмор кивнув.

– Танкадо намагався його спекатися. Він гадав, що це ми його вбили. Відчув, що помирає, і зробив логічний висновок, що це ми винні. Бо збіг обставин видавався аж надто підозрілим. Він припустив, що ми на нього вийшли й застосували отруту чи якийсь хімікат, скажімо, препарат

повільної дії, що затримував серцеву діяльність. Він знав, що ми насмілимося вбити його тільки тоді, коли знайдемо Північну Дакоту.

По Сюзанніній спині побігли холодні мурашки.

– Ясна річ, – прошепотіла вона. – Танкадо подумав, що ми нейтралізували його страховий поліс і вирішили знищити і його.

Тепер Сюзанна все чітко зрозуміла. Серцевий напад стався так вчасно для АНБ, що Танкадо вирішив, що саме агентство і є винуватцем його смерті. Його передсмертним інстинктом було бажання помститися. Й Енсей віддав свій перстень – то була відчайдушна спроба оприлюднити пароль. А тепер – подумати тільки! – якийсь канадський турист, нічого не підозрюючи, став власником наймогутнішого шифрувального алгоритму в історії!

Сюзанна поволі набрала повні легені повітря й поставила очевидне запитання:

– І де ж тепер цей канадець?

Стретмор спохмурнів.

– У тім-то й проблема.

– Той поліцейський не знає, куди він подівся?

– Ні, не знає. Розповідь канадця видалася поліцейському абсурдною, тож він вирішив, що старий або перебуває в шоковому стані, або просто несповна розуму. Тому він посадив його на свій мотоцикл, щоб відвезти до потелю. Та старий не знав, як правильно триматися, і впав з мотоцикла, не проїхавши й кількох футів. Розбив голову й начебто зламав п'ять.

– Що?! – аж задихнулася Сюзанна.

– Офіцер хотів відвезти його до шпиталю, але канадець оскаженів: сказав, що краще піде пішки до Канади, аніж коли-небудь знову сяде на мотоцикл. Тому поліцейський просто відвів старого до невеличкої громадської клініки біля парку й залишив його там для медогляду.

Сюзанна нахмурилася.

– Наскільки я розумію, зайве питати про те, куди тепер вирушив Девід.

Розділ 17

Девід Бекер ішов розпеченими плитами плаза де Еспанья. Перед ним вивишувалася древня будівля міської ради. Вона височіла над деревами з майданчика площею три акри, обкладеного блакитними й білими кахлями азулехо. Арабські шпилі міськради та її тесаний фасад створювали таке враження, що ця споруда задумувалася як палац, а не громадський заклад. Попри те, що впродовж своєї історії будівля пережила військові перевороти, пожежі та була свідком публічних страт через повішення, більшість туристів відвідували її тому, що в місцевих брошурах вказувалося, що саме тут був штаб англійців у фільмі «Лоуренс Аравійський». Для студії «Колумбія пікчерс» було набагато дешевше знімати фільм в Іспанії, аніж у Єгипті, тому мавританських мотивів у севільській

архітектурі виявилося достатньо, щоб переконати глядача, що він бачить Каір.

Бекер перевів свій годинник «Сейко» на місцевий час: 9:10 пополудні – навіть не вечір за місцевими стандартами. Справжній іспанець ніколи не вечерятиме до заходу сонця, а ліниве андалузьке сонце рідко покидало небеса до десятої вечора.

Та Бекер у передвечірній спеці рухався крізь парк швидким пружним кроком. Цього разу тон Стретмора був значно наполегливішим, аніж вранці. Його нові інструкції не залишали місця для хибного тлумачення: «Знайдіть канадця й заберіть перстень. Робіть усе можливе, але перстень – заберіть».

«Що ж там такого важливого в тому персні з гравірованими літерами? – подумав професор. Стретмор не пояснив, а Бекер не спитав. – Це ж АНБ – Ані про що Не Базікати».

На протилежному боці авеніда Ізабели було добре видно клініку з універсальним символом на даху: червоним хрестом у білому колі. Офіцер поліції залишив дідка там кілька годин тому. Зламана п'ясть і забита голова – ясна річ, що пацієнту вже встигли надати допомогу й виписали з лікарні. Бекер просто сподівався, що в клініці залишилася якась інформація – адреса місцевого готелю чи номер телефону, за яким можна зв'язатися зі старим. Бекер сподівався, що йому поталанить: він застане канадця в клініці, забере в нього перстень і вирушить додому без подальших ускладнень.

Стретмор сказав Бекеру:

– Скористайтесь тими десятима тисячами готівки, щоб викупити перстень – якщо виникне необхідність. Я потім відшкодую.

– У цьому немає потреби, – відказав Бекер. – Бо я збирався повернути ці гроші.

Він поїхав до Іспанії не через гроші, а заради Сюзанни. Командир Тревор Стретмор був їй наставником та янголом-хоронителем. Сюзанна багато чим завдячувала йому; тому згаяти один день на побігеньки – це найменше, чим міг віддячити Бекер цьому чоловіку.

На жаль, цього ранку події розгортатися зовсім не так, як запланував Девід. Спочатку він мав намір зателефонувати Сюзанні з літака і все пояснити. Він хотів попросити пілота, щоб той зв'язався зі Стретмором по радіо й передав повідомлення для Сюзанни, але завагався й передумав, бо не наважився турбувати заступника директора АНБ своїми сердечними проблемами.

Тричі Девід намагався зателефонувати Сюзанні сам: спершу – із замовклого мобільника під час польоту, потім – з таксофону в аеропорту і ще раз – із моргу. Сюзанни не було вдома. «Дивно – де ж вона може бути?» – подумалося Девіду. Він спромігся додзвонитися до її автовідповідача, але повідомлення не залишив: те, що він хотів сказати, для автовідповідача не призначалося.

На проспекті він помітив телефонну будку біля входу в парк. Бекер підтюпцем підбіг до неї, вхопив слухавку і, вставивши картку, набрав номер. Номер відповів не відразу. Але нарешті почулися гудки.

«Нумо, підходь».

Через п'ять гудків почулася відповідь.

– Привіт. Я – Сюзанна Флетчер. Перепрошую, наразі мене немає вдома, але якщо ви залишите ваше ім'я...

Бекер дослухав повідомлення. «Та де ж вона?» На цей час Сюзанна, мабуть, уже вдалася у відчай. «А може, вона поїхала до "Кам'яної садиби" сама?» – подумав він. У слухавці писнуло.

– Привіт, це Девід. – Він помовчав, не знаючи, що сказати. Його страшенно бісило в автовідповідачах те, що вони вимикалися, якщо зупинишся, не придумавши, що сказати. – Вибач, що не зателефонував раніше, – випалив він саме вчасно. І подумав – а чи можна розповісти їй про те, що тут відбувається. Але визнав за краще не робити цього. – Зателефонуй командир Стретмору. Він тобі все пояснить.

Серце Девіда шалено калатало. «Господи, який абсурд», – подумав він.

– Я кохаю тебе, – швидко додав Бекер і поклав слухавку.

Пропускаючи кілька авто на авеніда Борбола, він подумав, що Сюзанна, напевне, приготувалася до найгіршого: це було зовсім на нього не схоже, коли він пообіцяв і не зателефонував.

Бекер вийшов на чотирирядний бульвар. «Туди й назад, – прошепотів він собі. – Туди й назад». Він був надто заклопотаний, щоб помітити, як потойбіч вулиці за ним стежить якийсь чоловік в окулярах із дротяною оправою.

Розділ 18

Стоячи перед величезним вікном свого токійського хмарочоса, Нуматака з насолодою затягнувся сигарою і всміхнувся собі. Він навіть вірити не насмілювався, що йому так поталанило. Нещодавно він знову поговорив з американцем, і, якщо все йшло за планом, Енсей Танкадо вже мертвий, а його пароль – конфісковано.

«Яка іронія, – подумав Нуматака, – що пароль Енсея Танкадо зрештою опиниться в мене». Багато років тому Токуген Нуматака натрапив на ім'я Танкадо. Молодий програміст, випускник вишу, прийшов до «Нуматех корпорейшн» у пошуках роботи. Нуматака відмовив йому. У тому, що Танкадо – талант, сумнівів не виникало, але на той час існували інші міркування. Хоча Японія й зазнавала змін, Нуматака виховувався в традиціях старої школи; він жив згідно з кодексом менбоко – честь і репутація. Недосконалість не поважалася. Якщо він візьме на роботу каліку, це знеславить його компанію. І тому він викинув резюме Танкадо в кошик, навіть не удостоївши його поглядом.

Нуматака знову поглянув на годинник. Американець на псевдо Північна Дакота мав би вже зателефонувати. Нуматака відчув легкий неспокій. Йому хотілося сподіватися, що нічого поганого не сталося.

Якщо ці паролі виявляться такими гарними, як обіцялося, ними можна буде відімкнути один із найбажаніших продуктів комп'ютерної ери – абсолютно невразливий цифровий шифрувальний алгоритм. Нуматака матиме змогу

вмонтовувати цей алгоритм у захищені та герметизовані розпилювачем інтегральні мікросхеми й масово продавати їх світовим виробникам комп'ютерів, різним галузям промисловості, а може – навіть таємним покупцям із чорного ринку світового тероризму.

Нуматака всміхнувся. Схоже, йому, як і завжди, благоволили сичигосан – сім божеств удачі. Невдовзі «Нуматех корпорейшн» матиме в розпорядженні єдиний у світі екземпляр «Цифрової фортеці». Двадцять мільйонів доларів – це, звісно, великі гроші, але якщо зважити на товар, то цю обладку сміливо можна буде назвати найгучнішою крадіжкою століття.

Розділ 19

– А що, як хтось інший теж полює за цим перснем? – спитала Сюзанна, раптово занервувавши. – Чи може Девіду загрожувати небезпека?

Стретмор похитав головою.

– Більше ніхто не знає про існування цього персня. Саме тому я й послав Девіда. Навмисне. Пронирливі шпигуни зазвичай не цікавляться іспанськими вчителями.

– Він професор, – поправила Сюзанна й відразу ж пожалкувала. Час від часу в неї виникало відчуття, що Девід чимось таки не влаштував шефа, що вона краще б впоралася з цим завданням.

– Шефе, – мовила вона, змінюючи тему розмови, – якщо ви інструктували сьогодні вранці Девіда мобільним телефоном, хтось міг перехопити...

– Один шанс із мільйона, – перервав її бос заспокійливим тоном. – Цей тип мав бути десь поряд і достеменно знати, що саме треба підслуховувати. – Стретмор поклав їй на плече руку й усміхнувся. – Я б ніколи не послав Девіда, якби знав, що це небезпечно. Повірте мені на слово. Хоч найменша ознака біди – і я негайно відправлю туди професіоналів.

У слова Стретмора раптом втрутився якийсь звук – хтось гепав у скло блоку № 3. Сюзанна та Стретмор рвучко обернулися.

То був інженер системної безпеки Філ Картукян. Притиснувшись обличчям до скла, він щосили гамселив кулаком, напружено вдивляючись усередину. Він щось збуджено говорив, та крізь звуконепроникне скло його не було чути. Він мав такий вираз обличчя, неначе щойно побачив кошмарну примару.

– Що тут, у біса, робить Картукян? – прогарчав Стретмор. – Він же сьогодні не чергує.

– Може, виникла якась проблема, – припустила Сюзанна. – Скоріш за все, він побачив монітор суперкомп'ютера.

– Чорт забирай! – просичав бос. – Я ж навмисне викликав учора чергового із системного підрозділу й наказав йому сьогодні тут не з'являтися!

Сюзанна не здивувалася. Скасування чергування, здійснюваного інженерами системної безпеки, траплялося нечасто, та, вочевидь, Стретмор прагнув повної конфіденційності. Не ставало, щоб якийсь переляканий інженер-системник довідався про існування «Цифрової фортеці»!

– Краще б нам вимкнути «Транскод», – запропонувала Сюзанна. – А потім наново настроїти монітор і сказати Філу, що то йому привиділося й насправді він нічого не бачив.

Стретмор трохи поміркував, а потім похитав головою.

– Ще не час. «Транскод» працює уже понад п'ятнадцять годин. Я хочу, щоб він пропрацював повну добу – щоб остаточно пересвідчитися.

«Слушно», – визнала подумки Сюзанна.

«Цифрова фортеця» була першим практичним втіленням функції циклічного зсуву відкритого тексту. Танкадо запросто міг щось прогледіти й пропустити; а може, «Транскод» за добу спроможеться-таки впоратися з алгоритмом. Однак чомусь вона мала щодо цього сильний сумнів.

– Нехай «Транскод» працює й далі, – рішуче мовив Стретмор. – Я хочу знати достеменно, що цей алгоритм є абсолютно невразливим.

А Картукян все гепав і гепав у вікно.

– Робимо вигляд, що нічого надзвичайного не сталося, – невдоволено пробурмотів бос. – Підтримайте мене.

Командир зробив глибокий вдих і рішучим кроком підійшов до ковзних дверей. Датчик ваги на підлозі спрацював, двері засичали, відсунулися вбік – і Картукян ввалився в кімнату.

– Сер... вибачте, що турбую, але оперативний монітор... Я здійснив тест на віруси і...

– Тихо, Філе, вгамуйся, – приязно всміхнувся командир, заспокійливо кладучи руку на плече новачка. – Угамуйся. У чім проблема?

У невимушеному тоні Стретмора й натяку не було на те, що довкола нього рушився цілий світ. Він відступив убік і впустив Картукяна до священного приміщення – блоку № 3. Інженер обережно переступив через поріг – наче тренований і обережний пес.

Спантеличений вираз обличчя новачка свідчив про те, що йому ще ніколи не доводилося бувати в цьому приміщенні. Що б там не було причиною його паніки – воно вмить забулося. Він стояв, ошелешено оглядаючи розкішний інтер'єр, вервечку приватних терміналів, кушетки, книжкові полиці та м'яку оббивку. Коли ж його погляд дійшов до цариці шифрувального відділу Сюзанни Флетчер він швидко відвів очі вбік. Сюзанна навіювала на нього паралізуючий страх. Її інтелект працював у зовсім іншій площині. Вона була бентежно красивою, і слова, які він щойно мовив, здавалося, зникли під безладною купою мотлоху. А від невимушеного вигляду Сюзанни Картукяну стало зле.

– А в чім, власне, проблема, Філе? – повторив питання Стретмор, відчиняючи холодильник. – Вип'єте?

– Ні... е-е-е, дякую, сер. – Інженер не знав, що й сказати, інстинктивно відчувши, що він тут – небажаний гість. – Сер... мені здалося, що з «Транскодом» виникла проблема.

Стретмор рвучко зачинив холодильник і невимушено поглянув на Картукяна.

– Це ви про оперативний монітор?

На обличчі інженера відбулося спантеличення.

– Ви хочете сказати, що теж бачили оте?

– Звісно. Комп'ютер працює майже шістнадцять годин, якщо я не помиляюся.

Картукян знітився.

– Так, сер, майже шістнадцять годин. Але це ще не все, сер. Я здійснив тест на віруси і здобув досить дивний результат.

– Та невже? – невимушено спитав Стретмор. – І що ж то?

Сюзанна, вражена самовладанням шефа, заворожено спостерігала, як Картукян пояснює, час від часу затинаючись:

– «Транскод» обробляє щось дуже просунуте. Фільтри ще ніколи не мали справи ні з чим подібним. А що, як у нього потрапив вірус.

– Вірус? – перепитав Стретмор із відтінком поблажливості. – Філе, я ціню вашу турботу, справді ціню. Але ми з міс Флетчер перевіряємо нову діагностичну програму, дуже складну й просунуту. Я б вас про це попередив, але не знав, що ви сьогодні чергуєте.

Інженер-системник спробував вийти із ситуації з найменшими втратами.

– Я помінявся з новачком і на вихідний заступив на його зміну.

Стретмор підозріло примружився.

– Дивно. Вчора я з ним розмовляв. І наказав йому не приходити. Але він нічого не сказав мені про те, що помінявся своєю зміною.

Картукян відчув, як до горла підступає клубок. Запала напружена тиша.

– Що ж, – зітхнув Стретмор, – схоже, сталася прикра накладка. – Поклавши руку на плече Картукяну, він провів його до дверей. – Є один плюс у цій ситуації: вам не доведеться тут залишатися. Ми з міс Флетчер будемо тут цілий день. І триматимемо оборону. А ви йдіть і насолоджуйтеся вихідним.

Картукян не вгавав:

– Сер, мені й справді здається, що нам слід перевірити...

– Філе, – повторив Стретмор, цього разу дещо суворішим тоном. – З «Транскодом» усе гаразд. Якщо ваш тест виявив щось дивне, то через те, що це ми ввели його в комп'ютер. А тепер вибачте... – Стретмор очікувально замовк, даючи інженеру можливість зрозуміти, що його час вичерпався.

«Діагностика! Яка там довбана діагностика! – бурмотів невдоволено Картукян, сидючи в себе в лабораторії системної безпеки. – Що ж це за циклічна функція така, з якою три мільйони процесорів не можуть впоратися ось уже шістнадцять годин? Може, повідомити про це начальника підрозділу? Бісові шифрувальники. Не розуміють важливості безпеки систем!»

У голові Картукяна залунала присяга, яку він дав, приступаючи до роботи в підрозділі системної безпеки. Він поклявся увесь свій досвід, знання та інтуїцію скеровувати на захист комп'ютерного устаткування АНБ вартістю в мільярди доларів.

«Інтуїція ще ніколи не підводила мене. Не треба бути екстрасенсом, щоб побачити, що це ніяка не діагностика!» – пирхнув він і, переконаний у

власній правоті, підвівся, широким кроком пішов до терміналу й увімкнув повний набір програм для перевірки систем «Транскоду».

– Ваша дитинка захворіла, командире, – пробурчав він. – Ви не довіряєте моїй інтуїції? Я роздобуду вам предметний доказ».

Розділ 20

Насправді громадська клініка охорони здоров'я – перебудована початкова школа – мало скидалася на шпиталь. То була довгаста одноповерхова споруда з широкими вікнами та занедбаним дитячим ігровим майданчиком на задньому подвір'ї. Бекер піднявся облупленими сходами, що вже почали осипатися.

Усередині було темно й гамірно. Про те, що довгий вузький коридор із рядами складаних металевих стільців уздовж стін є кімнатою очікування, можна було здогадатися за картонною табличкою на підставці з написом «OFICINA» й стрілкою, що вказувала до залу.

Бекер рушив тьмяно освітленим коридором, що нагадав йому химерну голлівудську декорацію для фільму жахів. У повітрі висів сморід сечі. Лампочки в кінці коридору перегоріли. Пройшовши сорок чи п'ятдесят футів, Бекер бачив лише розпливчасті силуети людей. Якась скривавлена жінка... двійко молодят... маленька дівчинка, що склала руки в молитві... Нарешті він дійшов до кінця затемненого залу. Двері ліворуч були злегка прочинені, і він поштовхом їх відчинив. У кімнаті нікого не було, окрім виснаженої старої жінки на ліжку, яка натужно намагалася підсунути під себе судно.

«Приємна картина, – пробурмотів Бекер, зачиняючи двері. – А де ж приймальня?»

За рогом у коридорі почулися голоси. Він пішов на звук й опинився перед прозорими скляними дверима, за якими, судячи з усього, відбувалася сварка. Бекер неохоче штовхнув двері. За ними панував хаос. Його побоювання справдилися.

У черзі стояло людей десять, і всі вони штовхалися й кричали. Іспанія не вирізнялася зразковим порядком та ефективною роботою громадських закладів, і Бекер зрозумів, що йому, можливо, доведеться всю ніч чекати на інформацію про літнього канадця. За столом сиділа секретарка й відчайдушно відбивалася від невдоволених пацієнтів, які напосідали на неї. Бекер трохи постояв на порозі, розмірковуючи, як йому вийти з цієї ситуації. І зметикував.

– Con permiso! Дайте дорогу! – вигукнув санітар, швидко пхаючи перед собою медичний возик для транспортування хворих.

Бекер крутнувся, даючи йому дорогу, і гукнув услід санітару:

– А де тут у вас телефон?

Не зупиняючись, чоловік показав на двійчасті двері й хутко зник за рогом. Бекер підійшов до дверей і поштовхом їх відчинив.

Перед ним була величезна кімната – колишній шкільний спортзал. Здавалося, його світло-зелена долівка пливла, поколихуючись, у світлі флуоресцентних ламп. На стіні виднілося баскетбольне кільце з обвислою сіткою, на долівці безладно стояли кільканадцять низеньких ліжок із пацієнтами. У

закутку, просто під вицвілим табло для позначення рахунку матчу, висів старий таксофон. «Сподіваюся, він працює», – подумав Бекер.

Перетинаючи зал, він понишпорив у кишені в пошуках монетки і знайшов кілька цинково-дюралевих монет на сімдесят п'ять песет. То була решта після таксі, якої мало вистачити на два місцеві дзвінки. Ввічливо всміхнувшись медсестрі, що йшла назустріч, він підійшов до таксофону, зняв слухавку й набрав номер довідкової служби. І через тридцять секунд отримав номер головного кабінету клініки.

Незалежно від країни, скрізь, здавалося, працювало універсальне правило стосовно кабінетів: ніхто не міг довго не звертати уваги на телефонне дзиччання. Ясна річ, сьогодні до клініки могли прийняти лише одного канадця зі зламаню п'ястю і струсом мозку; його картку буде неважко знайти. Бекер розумів, що в приймальні неохоче підуть на те, щоб дати якомусь там незнайомцеві ім'я пацієнта, час і адресу виписки, але він придумав план.

Телефон задзвонив. Бекер розраховував почути не більше п'яти гудків. Йому довелося чекати аж дев'ятнадцять.

– Clínica de Salud Pública, – випалила захекана секретарка. – Громадська лікарня.

Бекер заговорив іспанською із сильним франко-американським акцентом.

– Мене звуть Девід Бекер. Я з канадського посольства. Ви обслуговували сьогодні одного з наших громадян. Мені потрібні його дані, щоб посольство могло домовитися про оплату ваших послуг.

– Гаразд, – відповіла жінка. – Я надішлю потрібну вам інформацію до посольства в понеділок.

– Узагалі-то, – наполегливо мовив Бекер, – для мене важливо отримати її негайно.

– Це неможливо, – відрізала жінка. – Ми дуже зайняті.

Бекер спробував надати своєму голосу максимуму офіціальності.

– Справа невідкладна. Це був чоловік із травмою голови й переломом п'ясті. Йому надали допомогу десь у першій половині дня. Його медична картка має бути неподалік.

Бекер додав американського акценту до своєї іспанської – саме стільки, скільки було потрібно, щоб донести до секретарки важливість справи й відчуття невідкладності. Бо зазвичай люди, перейнявшись цим відчуттям, ішли на порушення правил.

Та замість перейнятися відчуттям невідкладності та піти на порушення правил, секретарка сказала все, що думає про бундючних мешканців Північної Америки, і кинула слухавку.

Бекер насупився й теж повісив слухавку. Прокол. Думка про те, що йому доведеться кілька годин чекати в черзі, його не надихала, а час ішов, і старий канадець міг запропаститися куди завгодно. Можливо, він вирішив повернутися до Канади. А може – продати перстень. Бекер не мав змоги годинами стирчати в черзі. Знову набравшись рішучості, він схопив слухавку й набрав той самий номер. Притиснувши мікрофон до вуха, він сперся об стіну. Почалися гудки. Перший, другий, третій... Бекер окинув поглядом залу.

І раптом хвиля адреналіну прокотилася його тілом.

Він крутнувся і щосили хряснув слухавкою, повісивши її на важелі. А потім обернувся й ошелешено витріщився в зал. Там, на ліжку, прямо перед ним, підіпхнутий купою старих подушок, лежав старий чоловік із чистою білою пов'язкою на п'ясті правої руки.

Розділ 21

Голос американця, що телефонував Токугену Нуматаці по приватній лінії, звучав стривожено.

– Містере Нуматака, я маю лише хвилину для розмови.

– Чудово. Наскільки я розумію, ви вже розжилися обома пароллями.

– Сталася невеличка затримка, – відказав американець.

– Не приймається, – просичав Нуматака. – Ви ж сказали, що матимете їх під кінець дня.

– Залишилася одна незавершена справа.

– Танкадо мертвий?

– Так, – відповів голос. – Один із моїх людей убив Танкадо, але не зміг забрати в нього пароль. Танкадо віддав його перед смертю. Одному туристу.

– Яке неподобство! – заревів Нуматака. – Тоді як ви можете пропонувати мені ексклюзивне...

– Заспокойтеся, – сказав американець. – Буде у вас ексклюзивне право, буде. Це я вам гарантую. Як тільки знайдемо пароль, «Цифрова фортеця» стане вашою.

– Але ж пароль можна тим часом скопіювати!

– Кожен, хто його побачить, буде знищений.

Запала довга тиша. Нарешті Нуматака озвався:

– А де тепер пароль?

– Вам потрібно знати одне: його невдовзі знайдуть.

– А чому ви такі впевнені?

– Тому, що я – не єдиний, хто за ним полює. Американські розвідувальні служби вже прознали про пропалий пароль. Через цілком очевидні причини вони намагатимуться запобігти оприлюдненню «Цифрової фортеці». Вони послали чоловіка, щоб той знайшов ключ. Його звуть Девід Бекер.

– Звідки ви це знаєте?

– Неважливо.

Нуматака помовчав, а потім спитав.

– А якщо містер Бекер знайде цей пароль?

– Моя людина відбере його в нього.

– А потім?

– Не переймайтеся, – холодно відповів американець. – Коли містер Бекер знайде пароль, він отримає належну винагороду.

Розділ 22

Девід Бекер підійшов до ліжка й поглянув на сплячого дідка. На п'ясті його правої руки він побачив гіпсову пов'язку. На вид старому було від шістдесяти до сімдесяти років. Його сніжно-біле волосся було акуратно зачесане вбік, і посеред лоба виднівся синьо-червоний набряк, що поширився аж до правого ока.

«Ні фіга собі – невеличкий синець!» – подумав Бекер, пригадавши розповідь лейтенанта. Бекер ретельно придивився до пальців старого. Персня ніде не було видно. Девід простягнув руку й доторкнувся до плеча старого.

– Сер? – І легенько його посіпав. – Вибачте, сер...

Чоловік не поворухнувся.

Бекер знову погукав його, тепер гучніше.

– Сер, ви мене чуєте?

Старий заворушився.

– Що таке... котра година... – пробурмотів він французькою, потім розплющив очі й поглянув на Бекера, невдоволено скривившись через те, що його розбудили.

– Qu'est-ce-que vous voulez? Що вам потрібно?

«Так і є, – полегшено зітхнув Бекер. – Французький канадець».

– Можете приділити мені хвилинку уваги? – зі широкою усмішкою спитав Девід.

Хоча французька Бекера була бездоганною, він заговорив мовою, яку, на його думку, старий знав гірше, – англійською. Переконати абсолютного незнайомця віддати золотий перстень може виявитися справою вкрай непростою, можливо, доведеться вдатися до хитрощів; і Бекер приготувався задіяти всі можливі переваги.

Після тривалої тиші старий нарешті прийшов до тями. Озирнувшись довкола, він випростав палець, пригладив ним обвислі сиві вуса й заговорив:

– Що вам потрібно? – У його англійській чувся легкий гугнявий акцент.

– Пане, – звернувся до нього Девід, навмисне чітко вимовляючи слова, наче розмовляв із глухою людиною. – Я хочу поставити вам декілька запитань.

Старий люто вирячився на нього.

– А у вас виникли якісь проблеми?

Бекер нахмурився. Переваги не вийшло: англійська старого була бездоганною. І Девід негайно облишив свій поблажливий тон.

– Вибачте, що потурбував вас, пане, але ви часом не були сьогодні на плаза де Еспанья?

Дідок підозріло звузив очі.

– А ви не з міськради?

– Ні, взагалі-то я...

– З туристичного бюро?

– Ні, я...

– Ага, я здогадався, чому ви тут! – Старий насилу підвівся й сів, спершись на подушки. – Вам мене не залякати! Коли я вже щось сказав, то повторю сказане тисячу й тисячу разів: П'єр Клушар описуватиме світ таким, яким він його бачить! Може, автори з ваших глянцевиx туристичних довідників і змовчать про це неподобство, продавшись за безкоштовний готельний номер коштом міськради, але «Монреаль таймс» не продається! Я відмовляю вам!

– Вибачте, пане, гадаю, ви просто не зрозуміли, про...

– Дідька лисого! Я все чудово зрозумів! Так! – Старий пригрозив Бекеру кістлявим пальцем, і його голос лунко загримотів у колишньому спортзалі. – Ви не перший! Вони намагалися зробити це і в «Мулен Руж», і в готелі «Браун пелес», і в «Гольфіньйо» в Лагосі. Але що потрапило до преси? Правда! Такого гидотного пива я не пив ніде! Ніде не бачив я такої брудної ванни! І ніде не доводилося мені ходити по такому кам'янистому пляжу! Але ж мої читачі розраховують на дещо краще, ніж це!

Пацієнти на сусідніх ліжках підводилися й сідали, щоб роздивитися, що відбувається. Бекер нервово озирнувся, побоюючись, що ось-ось до залу зайде медсестра. Не вистачало, щоб його звідси вигнали.

А Клушар шаленів.

– А отой поліцейський, точніше, жалюгідна пародія на поліцейського! Він змусив мене сісти на його мотоцикл! Погляньте на мене! – Він спробував поворушити ушкодженою рукою. – І як тепер мені писати нотатки, га?

– Пане, я...

– Ще ніколи за сорок три роки подорожування не відчував я такого дискомфорту! Лишень погляньте на цю палату! Знаєте, моя шпальта в газеті...

– Пане, заспокойтеся! – Бекер підняв угору обидві руки, похапливо сигналізуючи готовність до перемир'я. – Мене не цікавить ваша газетна шпальта; я – з канадського консульства. Я прийшов сюди пересвідчитися, що з вами все гаразд!

Раптом у залі запала тиша. Старий замовк і підозріло обдивився незваного гостя.

Бекер говорив далі майже пошепки:

– Я прийшов поцікавитися, чи зможу чимось допомогти.

«Наприклад, дати вам заспокійливого», – подумки додав він.

Після довгої паузи канадець, нарешті, заговорив:

– Кажете, ви з консульства? – Тон старого відразу ж дещо пом'якшився.

Бекер кивнув.

– Отже, ви прийшли сюди не з приводу мого допису?

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (<https://www.litres.ru/den-braun/cifrova-fortecya/?lfrom=362673004>) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.